

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΝΟΡΙΑΚΟΥ ΚΛΗΡΟΥ

ΣΥΝΤΑΣΣΟΜΕΝΟΝ ΜΕΡΙΜΝΗ.

ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛ. ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
(ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»)

ΕΤΟΣ Γ' | ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19 | 1 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1954 | ΑΡΙΘ. 7

Η ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ ΤΟΥ Ι. ΚΛΗΡΟΥ

Δὲν ὑπάρχει καμμία ἀμφιβολία, ὅτι χωρὶς ὀργάνωσιν καὶ συντονισμόν τῶν ἐπὶ μέρους προσπαθειῶν τίποτε τὸ ἄξιον λόγου δὲν ἠμπορεῖ νὰ γίνη. Αὐτὴν δὲ τὴν ἀλήθειαν τὴν ἐπεκύρωσεν ὁ ἴδιος ὁ Ἰησοῦς Χριστός, μὲ τὴν ἴδρυσιν τῆς Ἐκκλησίας Του, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ τὴν ὀργάνωσιν τῶν στρατενομένων διὰ τὴν ἐπικοράτησιν τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ ἡ ὀργάνωσις τῆς Ἐκκλησίας, ἀφ' οὗ ἐβασίσθη ὡς πρὸς τὴν οὐσίαν της εἰς μερικὰς θεμελιώδεις ἀρχάς, ὅχι μόνον δὲν ἔμεινεν ἀδιάφορος πρὸς τὰς ἀνάγκας καὶ τὰς ἀπαιτήσεις κάθε ἐποχῆς, ἀλλὰ καὶ ἐφρόντισε νὰ τὰς ἔχη πάντοτε ὑπ' ὄψει καὶ ἀναλόγως πρὸς αὐτὰς νὰ ρυθμίξῃ κάθε φορὰν τὰς λεπτομερείας. Ἔχει δὲ τὴν ἱκανότητα ἡ Ἐκκλησία νὰ προσαρμόξῃ τὰς λεπτομερείας πρὸς τὰς ἀνάγκας καὶ τὰς ἀπαιτήσεις κάθε ἐποχῆς καὶ νὰ χρησιμοποιῇ διὰ τὴν ἀποτελεσματικωτέραν διεξαγωγὴν τοῦ ἔργου της τὰ ἐκάστοτε ἐνδεικνύμενα ὑπὸ τῶν περιστάσεων κατάλληλα μέσα, χωρὶς νὰ φεύγῃ ποτὲ ἀπὸ τὸν κεντρικὸν πυρῆνα, ποῦ ἀποτελεῖ τὴν οὐσίαν της. Καὶ αὕτη ἡ ἱκανότης εἶναι ποῦ ἀποδεικνύει τὴν Ἐκκλησίαν μας ἕνα ζωντανὸν πάντοτε ὀργανισμόν, ὁ ὁποῖος κατορθώνει, εἰς οἰανδήποτε ἐποχὴν καὶ ὑπὸ οἰασδήποτε περιστάσεις, νὰ ἐπιδρᾷ ἐπωφελῶς ἐπὶ τοῦ κόσμου, ὡς «τὸ ἄλλας» καὶ «τὸ φῶς», πρὸς τὰ ὁποία τὴν παρωμοίασεν ὁ θεῖος Ἰδρυτής της. Καὶ ἐπιζῆ διὰ τοῦτο ὅλων τῶν περιπετειῶν τῆς ἱστορίας τοῦ κόσμου ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, διατηρουμένη πάντοτε νέα καὶ ἀκμαία, κατὰ τὸ «ἀνακαινισθήσεται ὡς ἄετοῦ ἡ νεότης σου»!

Εἶναι λοιπὸν αὐτονόητον, ὅτι οἱ συγκροτοῦντες τὸν Ἱερὸν Κλῆρον, τὰ στελέχη τῆς Ἐκκλησίας, μὲ τοὺς τρεῖς βαθμοὺς τῆς Ἱερωσύνης καὶ μὲ τοὺς ἀμέσους τούτων βοηθοὺς, τοὺς ἀποτε-

«Κύριος στερέωμά μου καὶ καταφυγή μου καὶ ῥύσ-
στης μου».
(Ψαλμ. 17, 3)

λοῦντας τὸν κατώτερον Κλήρον, ἀποτελοῦν τμήμα — τὸ ἀνώτερον — τῆς ὀργανώσεως τῆς Ἐκκλησίας, τὴν ὁποίαν συναπαρτίθουν μαζί των καὶ ὅλοι οἱ ἄλλοι πιστοί, οἱ λαϊκοί.

Εἰς τὸ ἐρώτημα, ἐπομένως, ἂν χρειάζεται νὰ ὀργανωθοῦν αἱ ἐφημεριακαὶ δυνάμεις τῆς Ἐκκλησίας μας, ποῦ ἐθέσαμεν εἰς τὸ προηγούμενον ἄρθρον μας, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ δοθῇ ἀπάντησις, χωρὶς νὰ ληθῇ ὑπ' ὄψει, ὅτι οἱ Ἐφημέριοι, οἱ ὑπηρετοῦντες δηλ. εἰς τὰς ἐνορίας ἀνώτεροι Κληρικοὶ τοῦ ἱερατικοῦ βαθμοῦ τοῦ Πρεσβυτέρου, εἶναι ἤδη, κατ' ἀρχήν, ὀργανωμένοι ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, κατέχοντες ἰδιαιτέραν καὶ εἰδικὴν θέσιν εἰς τὸν ὀργανισμόν αὐτῆς, καθοριζομένην ὑπὸ τῶν ἱερῶν μὲν Κανόνων εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν ποιμαντικὴν τῶν ἔξουσίαν καὶ τὰς συναφεῖς πρὸς αὐτὴν ὑποχρεώσεις των, ὑπὸ τοῦ Τυπικοῦ δὲ τῆς θείας λατρείας εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὸ τελετουργικόν των ἔργον. Ὅπως ἐπίσης εἶναι ἀπαραίτητον νὰ μὴ λησμονηθῇ ὁ ἰδιάζων πνευματικὸς χαρακτήρ τῆς ἐν τῷ κόσμῳ ἰδιαζούσης θέσεως παντὸς Κληρικοῦ, καὶ ἄρα καὶ τοῦ ἀσκοῦντος τὴν ἐφημεριακὴν διακονίαν Πρεσβυτέρου, ἔνεκα τοῦ καθαρῶς πνευματικοῦ ἔργου, εἰς τὸ ὁποῖον εἶναι ἀφιερωμένος. Καὶ πᾶσα λοιπὸν οἰαδήποτε ἀπόπειρα πρὸς ὀργάνωσιν τῶν Ἐφημερίων, ὅπωςδῆποτε καὶ ὁσονδήποτε ἀπομακρυνομένη, τυχόν, τῶν ἀνωτέρω θεμελιωδῶν ἀρχῶν καὶ καθ' οἷονδῆποτε τρόπον ἀγνοοῦσα εἴτε τὴν κανονικὴν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ θέσιν τῶν Πρεσβυτέρων εἴτε τὸν πνευματικὸν χαρακτήρα τοῦ ἔργου των, πολὺ εὐλόγως δὲν θὰ ἦτο δυνατόν νὰ γίνῃ ἀνεκτὴ ὄχι μόνον ἀπὸ μέρους τῆς διοικήσεως Ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ μέρους αὐτοῦ τοῦ λαϊκοῦ πληρώματος αὐτῆς.

Ὁ Ἐπίσκοπος μετὰ τοῦ περὶ αὐτὸν Πρεσβυτερίου, τῶν Διάκονων καὶ τῶν μελῶν τοῦ κατωτέρου Κλήρου δὲν ἔχουν, κατ' ἀρχήν, ἀνάγκην ἰδιαιτέρας ὀργανώσεως διὰ τὴν ὀρθὴν ἐπιτέλειαν τοῦ ἔργου των, ὅταν βασίζον τοῦτο ἐπὶ τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ τῶν τυπικῶν τῆς Ἐκκλησίας διατάξεων. Ἄλλως ὅμως, νομίζομεν, ἔχει τὸ ζήτημα, ἂν πρόκειται περὶ τῆς ὑπὸ τὴν κανονικὴν πρωτοβουλίαν καὶ εὐθύνην τοῦ Ἐπισκόπου, συμφώνως πρὸς τὰς ἀνάγκας τῆς ἐποχῆς καὶ τοῦ τόπου, διοργανώσεως τοῦ τρόπου τῆς ἐπιτυχοῦς διεξαγωγῆς τοῦ ἐφημεριακοῦ ἔργου καὶ τοῦ γενικωτέρου τούτου συντονισμοῦ πρὸς ἐνιαίαν ἀντιμετώπισιν τῶν κοινῶν προβλημάτων. Ἄλλὰ περὶ τούτου ὁ λόγος εἰς τὸ προσεχές.

Ε. Γ. Μ.

«Γίνου σὺ τῷ λαῷ τὰ πρὸς τὸν Θεὸν καὶ ἀνοίσεις τοὺς λόγους αὐτῶν πρὸς τὸν Θεόν...»
(Ἐξέδ. 18, 19)

ΤΟ ΣΥΓΧΡΟΝΟΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΕΛΔΑΦΟΣ ΚΑΙ Ο ΕΡΓΑΤΗΣ ΤΟΥ ΘΕΙΟΥ ΛΟΓΟΥ

Εἶναι ἀπολύτως ἀληθὲς καὶ ὑπὸ πάντων παραδεκτόν, ὅτι ἡ ἐποχὴ εἰς τὴν ὁποίαν ζῶμεν εἶναι ἐποχὴ ἀναστατώσεων καὶ πνευματικῶν ἀναμοχλεύσεων, ἐποχὴ πλήρης δυσκολιῶν διὰ τὴν πνευματικὴν χριστιανικὴν ἐπίδοσιν, καλλιέργειαν καὶ πρόοδον τῶν ἀνθρώπων.

Εἶναι ἐποχὴ ποικιλωτάτων καὶ λίαν δυσεπιλύτων προβλημάτων, κοινωνικῶν, πνευματικῶν καὶ θρησκευτικῶν, ἐχόντων μεγάλην σχέσιν μεταξύ των καὶ ἐξαρτωμένων ὡς πρὸς τὴν λύσιν των τὸ ἓν ἐκ τοῦ ἑτέρου.

Σκοπὸς ἡμῶν ἐνταῦθα θὰ εἶναι ἡ παροχὴ μιᾶς σκιαγραφίας τῶν προβλημάτων καὶ τῶν αἰτίων αὐτῶν, ὅπως ταῦτα καθίστανται ἀντιληπτά κατὰ τὴν σύγχρονον ταύτην ἐποχὴν, κατὰ τὴν ὁποίαν ζῶμεν, διότι εἴμεθα τῆς γνώμης, ὅτι ἡ κατὰ τὸ δυνατόν πληρεστερά γνώσις τῆς συγχρόνου ἐποχῆς καὶ τῶν προβλημάτων αὐτῆς θέλει συμβάλει τὰ μέγιστα εἰς ἀρτιότερον προσανατολισμὸν τῶν ἐπιδιδομένων εἰς τὴν διακονίαν τοῦ θείου λόγου καθὼς καὶ πάντων τῶν ποικιλοτρόπως ἐργαζομένων ἐν τῷ τοῦ Κυρίου ἀμπελῶνι.

Εἴμεθα βέβαιοι, ὅτι ἡ παρασχεθησομένη ἐνταῦθα σκιαγραφία τῆς συγχρόνου ἐποχῆς καὶ τῶν διαφόρων προβλημάτων αὐτῆς, θέλει γίνῃ ἀφορμὴ εἰς τοὺς ἐργάτας τοῦ θείου λόγου καὶ εἰς πάντας τοὺς πνευματικοὺς χριστιανοὺς ἐργάτας, ἵνα διὰ τῶν ἰδιαιτέρων χαρισμάτων αὐτοῦ ὁ καθεὶς καὶ διὰ τῆς προσωπικότητός του, ἐμβαθύνῃ εἰς αὐτὰ καὶ, βοηθούμενος ὑπὸ τῆς πείρας καὶ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, νὰ λαμβάνῃ, ὡσάκις καθίσταται ἀναγκαῖον, τὴν ἀνάλογον στάσιν ἔναντι αὐτῶν κατὰ τὴν διακονίαν τοῦ θείου λόγου καὶ κατὰ τὴν ἐν γένει πνευματικὴν δρασίν του.

Ἡ ἐποχὴ ἡμῶν συγκρινομένη μὲ προηγουμένης ἐποχῆς.

Ἡ ἐποχὴ ἡμῶν εἶναι ἰδιαζόντως ἐποχὴ κρίσεως πνευματικῆς, προκληθείσης ὑπὸ τοῦ βαθμηδὸν ἐπικρατήσαντος πνεύματος τοῦ ὕλισμοῦ καὶ τῶν ὕλιστικῶν ἀρχῶν ἐν τῇ θεωρίᾳ καὶ ἐν τῇ πράξει, εἰς μεγάλας ἀνθρωπίνας δμάδας.

Ἡ ἐποχὴ ἡμῶν, ἐκτὸς ἄλλων πολιτικῶν ἀναστατώσεων, ἔχει εἰς τὸ παθητικόν της δύο πολέμους καὶ τὸ φαινόμενον τῆς

«... Καὶ διαμαρτύρη αὐτοῖς τὰ προστάγματα τοῦ Θεοῦ καὶ τὸν νόμον
Αὐτοῦ...» (Ἐξέδ. 18, 20)

ὄργανωμένης ἀθεΐας, ἣτις ἐπισήμως ἔχει ζωογήσει θανασίμως πλείστας ὄσας ψυχάς, αἱ ὁποῖαι ἀπέκοψαν ἑαυτάς τῆς Ἐκκλησίας καὶ διέερρηξαν πάντα δεσμὸν μετὰ τοῦ Θεοῦ, δημιουργήσασαι οὕτω τάξιν ἀνθρώπων, ἣτις, καθ' ἣν μορφήν παρουσιάζεται, ἦτο ἄγνωστος εἰς προγενεστεράς ἐποχάς, ὅτε ἡ θρησκεία, ἡ πίστις πρὸς τὸν Θεόν, ἡ ἐξάρτησις ἐξ Αὐτοῦ καὶ ἡ ρύθμισις τῆς ζωῆς συμφώνως τῷ θείῳ Του Νόμῳ, ἔσχε τόσον εὐεργετικά ἀποτελέσματα εἰς τὴν κοινωνίαν τῶν ἀνθρώπων.

Ἡ ἐποχὴ ἡμῶν παρουσιάζει τὸ φαινόμενον τῆς βιομηχανοποιήσεως μεγάλων περιοχῶν, εἰς τὰς ὁποίας οἱ ἄνθρωποι, καὶ δὴ οἱ ἐργάται, «ἐμηχανοποιήθησαν» ἐκ τοῦ τρόπου τῆς ἐργασίας καὶ τῆς ζωῆς των, γεγονός τὸ ὁποῖον ἔσχε καταστρεπτικά ἀποτελέσματα ἐπὶ τῶν πνευματικῶν δυνάμεων καὶ τῶν ψυχικῶν χριστιανικῶν ἐκδηλώσεων των.

Ἡ ἐποχὴ ἡμῶν παρουσιάζει τὸ φαινόμενον τῆς ὀργανώσεως τῶν διαφορῶν ἐκφάνσεων τῆς ζωῆς, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον δημιουργεῖ εὐνοϊκὰς προϋποθέσεις ὡς πρὸς τὸ νὰ ἐπηρεάζωνται ὁμαδικῶς οἱ ἄνθρωποι. Καὶ εἶναι μὲν πλεονέκτημα τοῦτο διὰ τὸν πνευματικὸν ἐργάτην, τὸν ἐργάτην τοῦ θείου λόγου, ἀλλ' ἐπίσης παρέχει τὰ αὐτὰ πλεονεκτήματα καὶ εἰς τὸν ἐργάτην τῆς ἀντιστρατευομένης τὴν Ἐκκλησίαν παρατάξεως, εἶναι δὲ γνωστὸν πόσον ἡ ἐν λόγῳ παρατάξις, ἔκαμεν εὐρείαν καὶ εὐφυᾶ χρῆσιν τοῦ πλεονεκτήματος αὐτοῦ.

Ἡ ἐποχὴ ἡμῶν εἶναι πλήρης ἀπὸ ἀνθρωπιστικὰ κηρύγματα περὶ ἐλευθερίας, περὶ δικαιοσύνης, περὶ δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου, περὶ φεμινιστικῶν χειραφετήσεων, ἅπαντα διατυπωθέντα πρὸ αἰῶνων ὑπὸ τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ ἐφαρμοσθέντα βαθμιαίως καὶ λίαν ἐπιτυχῶς ὑπ' αὐτοῦ, ἀναλόγως πρὸς τὸ πνευματικὸν ἐπίπεδον τῶν διαφορῶν ἐποχῶν. Τὰς ἰδέας ταύτας ἐν ταῖς παρούσαις ἡμέραις ἐσφετερίσθησαν, ὡς γνωστόν, οἱ ὁπαδοὶ τῶν ὕλιστικῶν συστημάτων, οἵτινες ἐμφανίζονται ὡς ἐνσαρκωταὶ τῶν ἰδεωδῶν αὐτῶν καὶ ὡς θυσιαζόμενοι διὰ τὴν ἐπιτυχίαν καὶ τὴν ἐφαρμογὴν των, παρουσιάζοντες διαβλητικῶς τὴν Χριστιανικὴν Ἐκκλησίαν ὡς ἀντιδρῶσαν, δῆθεν, πρὸς αὐτὰ καὶ ἐπιθυμοῦσαν, τάχα, τὸν ἐξοστρακισμόν των, λόγῳ, δῆθεν, συμφερόντων της, ἀπαιτούντων, ὡς ἰσχυρίζονται, νὰ κρατῇ τὸν λαὸν ὑπνώτιστον, διότι φοβεῖται τάχα τὴν οἰανδήποτε προόδόν του.

Ἡ ἐποχὴ ἡμῶν ἐξέθρεψεν ὠρισμένην, καὶ γνωστὴν παγκο-

«... Καὶ σημανεῖς αὐτοῖς τὰς ὁδοὺς, ἐν αἷς πορεύονται ἐν αὐταῖς, καὶ τὰ ἔργα ἃ ποιήσουσι.»
(Ἐξέδ. 18, 20)

σμίως, ομάδα, ἥτις ἐμπνεομένη ὑπὸ τῶν ὑλιστικῶν διδαγμάτων καὶ ὀργανωμένη εἰς πολιτικὴν μερίδα, ὡς πρῶτον ἐχθρὸν τῆς κηρύττει καὶ πολεμεῖ τὴν Χριστιανικὴν Ἐκκλησίαν, πρὸς ἣν, ὡς γνωστόν, ἄκρως διίσταται καὶ θεωρητικῶς.

Ἄλλαι προηγούμεναι ἐποχαὶ εἶχον, ὡς φυσικόν, τὰ διάφορα πνευματικά των καὶ λοιπὰ προβλήματα, ἀλλὰ ταῦτα οὐδέποτε ἦσαν τόσον δυσεπίλητα, τόσον ὀγκώδη καὶ τόσον ἐπιτακτικά ὅσον σήμερον.

Οἱ ἄνθρωποι κατὰ τὰς προηγουμένας αὐτὰς καλὰς ἐποχὰς ἦσαν εὐπρεπέστεροι, εἶχον περισσότερον φόβον Θεοῦ, ἦσαν συνειδητότεροι, ἐνεπνέοντο ὑπὸ ἀγνῶν καὶ ἀκραιφνῶς χριστιανικῶν ἰδανικῶν, ὁ ἐσωτερικὸς των κόσμος δὲν ἦτο ἀπεξηραμένος, καὶ ὁ θεῖος νόμος ἦτο ὁ κατ' ἐξοχὴν ρυθμιστὴς τῆς ζωῆς των, γεγονόςτα, τὰ ὁποῖα ἐλλείπουν εἰς πλείστους καὶ ἐν πλείσταις ἐκδηλώσειν ἀπὸ τῆν κοινωνίαν τῆς συγχρόνου ἐποχῆς.

(Συνεχίζεται)

Ἄρχιμ. ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ ΚΑΡΑΝΙΚΟΛΑΣ

Η ΠΑΤΡΟΤΗΣ ΤΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΥ

Διὰ τὰ εἶναι ἀληθῆς καὶ τελεία ἡ Ἐξομολόγησις, δὲν ἀρκεῖ μόνον ἢ ἐν συντριβῇ καρδίας καὶ πνεύματι ταπεινώσεως προσφυγῆ τοῦ πιστοῦ εἰς τὸν πνευματικὸν Πατέρα, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐκ μέρους τοῦ πνευματικοῦ Πατρὸς εἰδικὴ πείρα καὶ δεξιότηρία, πρὸς διερεύνησιν τῆς ψυχῆς τοῦ ἐξομολογουμένου, εἰς τρόπον ὥστε αὐτομάτως οὗτος νὰ ἀποκαλύψῃ τοὺς λογισμοὺς καὶ τοὺς ψυχικοὺς πόνοους του.

Εἶναι προφανές, ὅτι ἡ Ἐξομολόγησις εἶναι αἷτημα καθολικὸν τῆς ψυχῆς, εἶναι ἀδυσώπητος ἀνάγκη ἢ ἐξωτερικεῖσις τῶν συναισθημάτων μας, ἀρκεῖ νὰ εὐρεθῇ ὁ κατάλληλος ἄνθρωπος εἰς τὸν ὁποῖον θὰ δυνάμεθα νὰ ἐμπιστευθῶμεν τὰ μυστικά μας, τὸν πόνον μας.

Καὶ ποῖος ἄλλος δύναται νὰ διεκδικήσῃ τὴν ὑψηλὴν αὐτὴν τιμὴν, ἀπὸ τὸν τίμιον καὶ ἅγιον καὶ σοβαρὸν πνευματικὸν Πατέρα;

Αὐτὴν τὴν ἀνάγκην ἀκριβῶς ἔρχεται νὰ πληρῶσῃ τὸ θεοῦστατον μυστήριον τῆς Μετανοίας. «Πές μου—λέγει ὁ λαός—τὴν χαρὰν σου, νὰ σοῦ τὴν διπλασιάσω· πές μου τὸν πόνον σου, νὰ σοῦ μείνῃ ὁ μισός».

«Ὁδήγησον τὸν λαὸν τοῦτον εἰς τὸν τόπον, ὃν εἶπά σοι...»

(Ἐξόδ. 32, 44)

*

Χαρακτηριστικὸν γινώρισμα τῆς ἀληθοῦς Ἐξομολογήσεως εἶναι ἡ στάσις, τὴν ὁποίαν ἔναντι τοῦ μυστηρίου λαμβάνει ὁ ἐξομολογούμενος καὶ ἐκ τῆς ὁποίας θὰ σχηματίσῃ γινώμην ὁ ἐπιδέξιος πνευματικὸς Πατήρ περὶ τοῦ ἂν καὶ κατὰ πόσον ὁ ἐξομολογούμενος ἔχῃ λάβει σοβαρὰς πρὸς διόρθωσιν ἀποφάσεις καὶ ποθεῖ τὴν ἀνωτέραν, τὴν καθαρὰν τῆς χάριτος ζωὴν. Ποτὲ ὁ ἀληθῶς μετανοήσας δὲν θὰ προσέλθῃ κορυβαντιῶν εἰς τὸν ἱερέα, ἀλλὰ μὲ συστολὴν καὶ ἐντροπήν, καὶ πολλάκις κλαίων. Καὶ εἰς τὸ σημεῖον ἀκριβῶς αὐτὸ χρειάζεται ἡ ἐπιδεξιότης τοῦ πνευματικοῦ Πατρός, ὁ ὁποῖος μὲ μειλίχιον καὶ πλήρη ἀγάπης τρόπον πρέπει νὰ τὸν ἐξαγάγῃ ἀπὸ τὸν φόβον καὶ τὴν δειλίαν, ὄχι ὅμως καὶ ἀπὸ τὴν ἐντροπήν, ἡ ὁποία πρέπει νὰ ἐνισχυθῇ καταλλήλως, διὰ νὰ τροφοδοτῇ τὴν συναίσθησιν τῆς ἀμαρτωλότητος, ὥστε νὰ δύναται πάντοτε νὰ λέγῃ ὅτι καὶ ὁ ὑποδειγματικῶς μετανοήσας προφήτης καὶ βασιλεὺς Δαυῖδ· «Τὴν ἀνομίαν μου ἐγὼ γινώσκω καὶ ἡ ἀμαρτία μου ἐνώπιόν μου ἐστὶ διαπαντός...»

Νὰ τοῦ τονίσῃ ὅμως παραλλήλως ὁ πνευματικὸς Πατήρ, διὰ νὰ μὴ τὸν καταλάβῃ ἡ ἀπελπισία, ὅτι ὁ Κύριος «ἐπιβλέπει ἐπὶ τὴν προσευχὴν τῶν ταπεινῶν καὶ οὐκ ἐξουθενεῖ τὴν δέησιν αὐτῶν» (Ψ. 101, 18) καὶ ὅτι «ἐν τῷ αἶρειν χεῖρας ἡμῶν πρὸς ναὸν ἁγίου Του, εἰσακούει τῆς φωνῆς τῆς δεήσεως ἡμῶν ἐν τῷ δέεσθαι ἡμᾶς πρὸς Αὐτόν» (Ψ. 27, 2)· ὅτι ὁ Κύριος «θέλει πάντας σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν»· ὅτι «οὐ θέλει τὸν θάνατον τοῦ ἀμαρτωλοῦ ὡς τὸ ἐπιστρέψαι καὶ ζῆν αὐτόν» καὶ ὅτι «οὐκ ἤλθε καλέσαι δικαίους, ἀλλ' ἀμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν».

Νὰ τοῦ φέρῃ διάφορα παραδείγματα ἀνθρώπων βαρέως ἀμαρτησάντων, οἵτινες διὰ τῆς σταθερᾶς καὶ εἰλικρινοῦς μετανοίας εὐρίσκονται ἤδη μεταξὺ τῶν ἁγίων.

Ἡ ἐντροπὴ ἐνίσχυσε τὴν συναίσθησιν τῆς παρακοῆς τῶν πρωτοπλάστων καὶ τοὺς ἔκαμε νὰ θέσουν φύλλα συκῆς ἐπὶ τῶν σωμάτων των καὶ νὰ κρυβοῦν, φοβούμενοι τὸν ἔλεγχον καὶ τὴν τιμωρίαν.

*

Ἄλλὰ καὶ ὁ πνευματικὸς Πατήρ πρέπει νὰ ἐμπνέῃ ἐμπιστοσύνην νὰ ἔχῃ ὑπομονήν· νὰ εἶνε «ἀρεστὸς πρὸς οἰκοδομήν» καὶ νὰ δεικνύῃ πολλὴν ἀγάπην πρὸς τὸν ἐξομολογούμενον.

Καὶ διὰ νὰ κατορθώσῃ τὸ τοιοῦτο, πρέπει—εἰς ὄλην του

«...Ἰδοὺ ὁ ἄγγελός μου προπορεύσεται πρό προσώπου σου»
(*Ἐξοδ. 32, 34)

βεβαίως τὴν ζωὴν, μάλιστα ὅμως ὅταν τελῇ τὸ σωστικὸν μυστήριον τῆς Ἑξομολογήσεως—«ἐπεὶ καὶ αὐτὸς περικείται ἀσθένειαν» (Ἑβρ. 5,2) νὰ ἔχη ἐστραμμένα τὰ ὄμματά του εἰς τὸν ἐσωτερικὸν του κόσμον· νὰ βλέπῃ καὶ αὐτὸς τὴν ἀμαρτωλότητά του, διὰ νὰ εἶναι μέσα εἰς τὰ μέτρα τῆς ταπεινώσεως καὶ τῆς σωφροσύνης· νὰ βλέπῃ ὡς συναμαρτωλὸν τὸν ἑαυτὸν του· νὰ ἔχη πλήρη αὐτογνωσίαν καὶ ταπεινὸν φρόνημα, «οὗτός ἐστιν ὁ μᾶλλον ἑαυτὸν εἰδώς, ὁ μὴδὲν ἑαυτὸν νομίζων», κατὰ τὸν θεῖον Χρυσόστομον. «Τὸ γινῶθι σαυτὸν χρήσιμον καὶ πρὸς νοουθεσίαν τῶν ἀλαζόνων», εἶπε καὶ ὁ ἀρχαῖος σοφὸς Βίας. Τὸ δὲ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ λέγει· «Μὴ ἐξύψου σεαυτὸν, ἵνα μὴ πέσης καὶ ἐπαγάγῃς τῇ ψυχῇ σου ἀτιμίαν καὶ ἀποκαλύψῃ Κύριος τὰ κρυπτά σου καὶ ἐν μέσῳ συναγωγῆς καταβαλεῖ σε, ὅτι οὐ προσήλθες φόβῳ Κυρίου καὶ ἡ καρδία σου πλήρης δόλου» (Σοφ. Σειρ. 1,30).

Καὶ ἐφ' ὅσον ἀπὸ τοιοῦτο θὰ κυριαρχῆται φρόνημα, ἀσφαλῶς θὰ ἔχη προσεγγίσει πρὸς τὴν ἀγιότητα καὶ θὰ «δύναται συμπαθῆσαι ταῖς ἀσθενείαις» τῶν ἀδελφῶν του. Ὁ ἅγιος ἀπόστολος Παῦλος, ἔχων διαρκῶς πρὸ ὀφθαλμῶν τὸν σκόλωπα, τὴν ἀμαρτίαν, «ἥτις κατειργάζετο ἐν αὐτῷ πᾶσαν ἐπιθυμίαν» καὶ τὸ παρακείμενον ἐαυτῷ κακόν (Ρωμ. 7, 8.22) καὶ τὸν αἰχμαλωτίζοντα αὐτὸν «ἕτερον νόμον» τὸν ὄντα ἐν τοῖς μέλεσί του, ἐθεώρει τὸν ἑαυτὸν του «ἐκτρωμα» καὶ «οὐκ ὄντα ἱκανὸν καλεῖσθαι ἀπόστολον» (Α' Κορ. 15,9).

Διότι, δυστυχῶς, ἀδελφοί, ὑπάρχουν—εὐτυχῶς ὀλίγοι—κληρικοί καὶ μάλιστα πνευματικοί, οἱ ὁποῖοι παίρνουν ὕψος ἀνθρώπου γνωρίζοντος τὰ πάντα, οἱ ὁποῖοι εἰς τὸ ἄκουσμα ἐνὸς ἀμαρτήματος, ὅσονδῆποτε σοβαροῦ, κάμνουν μορφασμὸν φρίκης ἢ ἀηδίας, ἀφίνοντες οὕτω νὰ ἐννοηθῇ ἀπὸ τὸν ἐξομολογούμενον, ὅτι αὐτοὶ «οὐκ εἰσὶν ὡσπερ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων», ὁπότε δημιουργεῖται ἀπόστασις μεταξὺ πνευματικοῦ καὶ ἐξομολογουμένου, σοβαρῶς ἐμποδίζουσα ἢ καὶ ἀποκλείουσα ἐντελῶς τὴν καλλιέργειαν τῆς ψυχῆς τοῦ ἀμαρτήσαντος ἀδελφοῦ, διὰ τὴν ὁποῖαν ὁ Χριστὸς ἀπέθανε, καὶ «ὑπὲρ ἀσεβῶν ἀπέθανε». Ἀσφαλῶς τοὺς οὕτω φρονούντας θὰ ἐννοῇ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, ὅταν διὰ στόματος τοῦ προφήτου Ἡσαΐου (65,5) λέγει· «οἱ λέγοντες πόρρω ἀπ' ἐμοῦ, μὴ ἐγγίσης μοι, ὅτι καθαρὸς εἰμι· οὗτος καπνὸς τοῦ θυμοῦ μου, πῦρ καίεται ἐν αὐτῷ πάσας τὰς ἡμέρας».

Πρέπει νὰ σκύψῃ, νὰ σκύψῃ πολὺ ὁ πνευματικὸς Πατήρ

«Καὶ οὐκ ἐγκαταλείψω σε, οὐδ' ὑπερόψομαί σε».

(Ἰησ. Ναυῆ 1, 5)

ἐπάνω εἰς τὸν πόνον τοῦ ἀδελφοῦ· νὰ τὸν θεωρήσῃ ἴδιον πόνον· νὰ κατέλθῃ ἀπὸ τὸ ὑποζύγιον τοῦ ἐγωΐσμοῦ του· νὰ ψηλαφήσῃ τὰς πληγὰς του· νὰ τὰς περιποιηθῇ καὶ νὰ τὰς πλύῃ· νὰ τὸν ἀνεβάσῃ εἰς τὸ ζῶν του καὶ νὰ πράξῃ τὸ πᾶν, εἰς τρόπον ὥστε νὰ πειθῇ ὁ ἐξομολογούμενος, ὅτι πᾶν ὅ,τι κάμνει ὁ πνευματικός, τὸ κάμνει ἐξ ἀγάπης, διότι εἶναι καὶ αὐτὸς ἄνθρωπος καὶ, ὡς τοιοῦτος, ἔχει καὶ αὐτὸς ἀνάγκη τῆς ἀγάπης τῶν ἄλλων ἀνθρώπων.

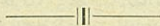
Ποτὲ δὲν πρέπει ὁ πνευματικός Πατὴρ νὰ ζητῇ λεπτομερείας ἐπὶ τῶν ἐξομολογούμενων ἐγκλημάτων ἢ ὀνόματα προσώπων, μεθ' ὧν ἢ καθ' ὧν ταῦτα διεπράχθησαν. Κατὰ μείζονα λόγον, δὲν πρέπει νὰ ζητῆται ἡ ταυτότης τοῦ ἐξομολογούμενου ἢ ἄλλαι λεπτομέρειαι τῆς ζωῆς του.

Ἐν ἐναντία περιπτώσει, θὰ ὁμοιάζωμεν πρὸς τυφλὸν κρατοῦντα δαῖδα, ὁ ὁποῖος, ἐνφωτίζει τοὺς ἄλλους, αὐτὸς ἐν τῷ σκότει μένων, οὐδὲν ὠφελεῖται.

Νομίζω, ὅτι μόλις εἶναι ἀνάγκη νὰ λεχθῇ, ὅτι ἡ λῆψις χρημάτων εἰς τὴν Ἐξομολόγησιν, ἀποτελεῖ ἀσέβειαν μεγάλην καὶ ὕβριν πρὸς τὴν ἱερότητα τοῦ μυστηρίου.

Ἀναγκαιοτάτη εἶναι ἡ τέλεισις συντόμου ἀκολουθίας κατὰ τὴν ἑναρξίαν τοῦ μυστηρίου καὶ ἀπόλυσις εἰς τὸ τέλος, διότι εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ δὲν ἔχει δοθῇ ἡ πρέπουσα σημασία καὶ ἡ προχειρότης, μετὰ τῆς ὁποίας τελεῖται, πολλάκις, τὸ μυστήριον, ἐνισχύει καὶ στηρίζει τὴν ἣν πολλοὶ ψυχροὶ χριστιανοὶ ἔχουσιν ἐσφαλμένην περὶ τούτου ἀντίληψιν.

Πρωτοπρ. ΙΩΑΝ. Δ. ΑΔΑΜΟΠΟΥΛΟΣ

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΠΙΚΑΙΡΑ

ΑΙ “ΩΡΑΙ,, ΤΗΣ ΜΕΓ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ

Ὅπως εἶναι εἰς ὅλους γνωστόν, τὸ ἡμερήσιον Προσευχητῆριον τῆς Ἐκκλησίας μας περιέχει μετὰξὺ τοῦ Ὁρθρου καὶ τοῦ Ἑσπερινοῦ καὶ τὴν ἀκολουθίαν τῶν «Ὁρῶν», ἣτοι τῆς Πρώτης, τῆς Τρίτης, τῆς Ἑκτης καὶ τῆς Ἐνάτης. Αἱ «Ὁραι» αὗται ἀποτελοῦνται ἀπὸ τρεῖς ψαλμοὺς ἐκάστη, ὀλίγα στερεότυπα μικρὰ τροπάρια καὶ εὐχάς, καὶ μίαν εἰδικὴν εἰς τὸ τέλος εὐχὴν. Καὶ εἶναι ἀφιερωμένοι: ἡ μὲν Πρώτη εἰς τὴν δοξολογίαν τοῦ φωτοδότου Θεοῦ ἐπὶ τῇ ἀνατολῇ τῆς ἡμέρας, ἡ δὲ Τρίτη

«Καὶ οὐκ ἀποστήσεται ἡ βίβλος τοῦ νόμου τούτου ἐκ τοῦ στόματός σου...».
(1ηρ. Ναυῆ 1, 8)

εις την ανάμνησιν τῆς ἐν τῇ γ' ὥρᾳ, κατὰ τὸ ἑβραϊκὸν ὥρολόγιον (περίπου 9 π. μ.), ἐπιφοιτήσεως τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐπὶ τοὺς Ἀποστόλους, ἢ Ἐκτὴ εἰς τὴν κατὰ τὴν στ' ὥραν (12 μεσημβρινήν) γενομένην φρικτὴν Σταύρωσιν τοῦ Κυρίου καὶ ἡ Ἐνάτη εἰς τὴν κατὰ τὴν θ' ὥραν τῆς ἡμέρας (περ. 3 μ. μ.) μετάνοιαν τοῦ Ληστοῦ, τοῦ ἐκφωνήσαντος πρὸς τὸν Ἐσταυρωμένον τὸ «Μνήσθητί μου...».

Ἡ Ἀκολουθία αὕτη τῶν «ᾠρῶν» διὰ τὴν Ἁγίαν καὶ Μεγ. Παρασκευὴν—καί, κατὰ μίμησιν ταύτης, καὶ διὰ τὰς παραμονὰς Χριστουγέννων καὶ Θεοφανείων—ἔχουν λάβει ἰδιαίτερον πανηγυρικὸν τύπον πρὸς ἔξαρσιν τοῦ ἐορταζομένου γεγονότος τῆς Σταυρώσεως τοῦ Κυρίου, καὶ ἐπειδὴ ἔνεκα τούτου εἶναι μεγαλείτεροι τοῦ συνήθους τύπου τῶν ᾠρῶν τοῦ καθημερινοῦ Προσευχηταρίου, λέγονται «Μεγάλαι ᾠραι». Αἱ Μεγάλαι ᾠραι τῆς Μεγάλης Παρασκευῆς περιέχονται ἐν τῷ «Τριωδίῳ» καὶ ἀναφέρονται ἐν αὐτῷ ὡς «ποίημα Κυρίλλου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας».

Ἐκάστη «ᾠρα» ἀποτελεῖται : 1) ἀπὸ τρεῖς ψαλμούς, ἐκ τῶν ὁποίων ὁ εἷς εἶναι χαρακτηριστικὸς τῆς «ᾠρας» καὶ οἱ δύο ἄλλοι ἐπίκαιροι, σχετικοὶ μὲ τὸ ἐορταζόμενον ἱερὸν γεγονός, 2) ἀπὸ τρία «Ἰδιόμελα» τροπάρια σχετικὰ μὲ τὴν ἐορτήν, 3) ἀπὸ μίαν σχετικὴν ἐπίσης περικοπὴν ἐκ τῶν προφητειῶν τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, 4) ἀπὸ μίαν ἀποστολικὴν καὶ μίαν εὐαγγελικὴν περικοπὴν, ἐπίσης σχετικὴν μὲ τὴν Σταύρωσιν τοῦ Κυρίου, καὶ 5) ἀπὸ σύντομά τινα ἐορταστικὰ τροπάρια μετὰ τῶν χαρακτηριστικῶν στίχων καὶ τῆς καθιερωμένης δι' ἐκάστην «ᾠραν» εἰδικῆς χαρακτηριστικῆς εὐχῆς.

Τὰ ἀγιογραφικὰ ἀναγνώσματα τῶν «ᾠρῶν», ἦτοι οἱ ἐπίκαιροι ψαλμοί, αἱ προφητεῖαι καὶ αἱ ἀποστολικαὶ καὶ εὐαγγελικαὶ περικοπαί, δίδουν εἰς τὸν εὐσεβῆ ἀκροατὴν τὰ κυριώτερα τεμάχια, ἀπὸ ὅσα εἶτε προφητικῶς, εἶτε ἱστορικῶς, εἶτε διδακτικῶς λέγονται περὶ τῆς Σταυρώσεως τοῦ Κυρίου εἰς τὴν Ἁγίαν Γραφήν. Ἡ προσεχτικὴ δὲ παρακολούθησις τῶν ἱερῶν τούτων ἀναγνωσμάτων, ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὰ ποιητικώτατα καὶ μελωδικώτατα ἕσματα τῶν «Ἰδιομέλων», ἀναπαριστῶσι ζωηρῶς εἰς τὴν σκέψιν τοῦ πιστοῦ τὴν σωτήριον θυσίαν τοῦ Ἐσταυρωμένου, τὴν ὁποίαν προεῖδον μὲν καὶ προανήγγειλαν οἱ Προφῆται, παρηκολούθησαν δὲ ἰδίοις ὄμμασι καὶ περιέγραψαν οἱ Ἀπόστολοι, ὡς τὴν μόνην δυνατὴν ὁδὸν πρὸς σωτηρίαν.

«...Καὶ μελετήσεσι ἐν αὐτῷ ἡμέρας καὶ νυκτός, ἵνα εἰδῆς ποιεῖν πάντα τὰ γεγραμμένα».
(1ησ. Ναυῆ 1, 8)

Αἱ «Μεγάλαι Ὁραι» ψάλλονται, ὡς γνωστόν, τὸ πρῶτὸ τῆς Ἀγίας καὶ Μεγ. Παρασκευῆς, πρὸ τῆς Ἀκολουθίας τοῦ Ἑσπερινοῦ τῆς Ἀποκαθηλώσεως.

Ο ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΗΣ

ΣΚΕΨΕΙΣ ΤΟΥ ΑΜΒΩΝΟΣ

ΤΟ ΚΗΡΥΓΜΑ ΤΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

(ΜΕΓΑΛΗ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ)

1ον

Τὸ μαρτύριον τοῦ Ἑσταυρωμένου

Ἐγκαταλειμμένος ἀπὸ ὅλους, μεταξὺ δύο ληστῶν, εἰς τὴν βραχῶδη κορυφῇ τοῦ Γολγοθᾶ, κρεμασμένος ἐπάνω εἰς τὸ ξύλον τοῦ θανάτου, ἐμπαίζεται καὶ ὑβρίζεται ἀπὸ ὅλους τοὺς αἰμοβόρους δημίους Του Ἐκείνος, πού εἰς ὅλην τὴν ζωὴν Του μόνον ἀγάπην καὶ συμπάθειαν ἠσθάνθη διὰ τοὺς ἀνθρώπους καὶ μόνον τὸ καλὸν ἔκαμεν εἰς ὅσους ἐπῆγαν κοντά Του!

Πάσχει σωματικῶς καὶ πονεῖ ἀπὸ τὰς πληγὰς, ὑποφέρει καὶ ταλαιπωρεῖται ἀπὸ τὸν βραδὺν θάνατον, εἰς τὸν ὁποῖον Τὸν ἔχουν καταδικάσει. Ἀλλὰ περισσότερον πάσχει ἀπὸ τὸν ἠθικὸν πόνον, πού Του προξενεῖ ἡ μαύρη ἀχαριστία, ὁ τυφλὸς φανατισμὸς, τὰ αἰμοβόρα αἰσθήματα ἐκείνων, πού Τὸν περιτριγυρίζουν, καὶ ἡ μόνωσις καὶ ἡ ἐγκατάλειψις, εἰς τὴν ὁποίαν Τὸν ἔχουν καταδικάσει οἱ ἰδιοὶ Του!

Μέσα εἰς ὅλον αὐτὸ τὸ σωματικὸν καὶ τὸ ψυχικὸν μαρτύριον, μὲ τὸ ὁποῖον πληρῶνει τὸ ἀνθρώπινον χρέος πρὸς τὸν Οὐρανόν, αἰσθάνεται τὸν ἑαυτὸν Του ὁ Μεγαλομάρτυς τοῦ Γολγοθᾶ ἐγκαταλειμμένον πρὸς στιγμὴν καὶ ἀπὸ τὸν Πατέρα Του. Καὶ ὁ πόνος Του χύνεται εἰς ἓνα βαθὺ παράπονον, πού τὸ ἐκφράζει μὲ τὰ λόγια τοῦ ψαλμοῦ «*Ὡλί, Ὡλί, λαμὰ σαβαχθανί... Θεέ μου, Θεέ μου, ἵνα τί με ἐγκατέλιπες ;*»

*

Ἡ προσευχὴ Του εἰσακούεται. Ἡ πατρικὴ παρηγορία ἔρχεται εἰς τὴν πονεμένην καρδίαν τοῦ Ἰησοῦ! Νά... ἐκεῖ πλησίον Του, κάτω ἀπὸ τὸν αἰματοβαμμένον Σταυρὸν Του, μία ἄλλη καρδιὰ πονεῖ μαζί Του καὶ ταλαιπωρεῖται... Δὲν εἶναι τελείως μόνος εἰς τὰς τελευταίας Του στιγμὰς. Ἐκεῖ εὐρίσκειται ὅ,τι γλυκύτερον ἤμπορεσεν ὁ ἀνθρώπος νὰ ἔχη ἐπὶ τῆς γῆς... Ἡ Μητέρα! καὶ πλησίον Της διακρίνει καὶ ἓνα — ἐπὶ τέλους! — πιστὸν Του φίλον. Καὶ στρέφει τότε πρὸς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς τὴν γλωσσὴν ἀκανθοστεφανωμένην μορφὴν Του μὲ συμπάθειαν καὶ ἐνδιαφέρον, ἀνακουφισμένον ἀπὸ τὴν δρόσον τῆς μητρικῆς στοργῆς καὶ τῆς φιλικῆς ἀφοσιώσεως... Καθαγιάζει μὲ τὰς τελευταίας Του φροντίδας τὰ ἱερὰ αἰσθήματα τῆς οἰκογενειακῆς στοργῆς καὶ τῆς εἰλικρινοῦς φι-

«...Τότε εὐδοκῆθησθαι καὶ εὐδοκῶσαι τοὺς ὁδοὺς σου καὶ τότε συνήσεις».
(Ἰησ. Ναυῆ 1, 8)

λίας: «*Γύναι, ἔδε ὁ υἱός σου...*», λέγει πρὸς τὴν θρηνοῦσαν Μητέρα· καὶ, ἐμπιστευόμενος καὶ τὸν φίλον εἰς τῆς Μητρὸς τὴν στοργήν, «*Ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου*» λέγει καὶ πρὸς αὐτόν.

*

Καὶ τώρα ἡ φυσικὴ καλωσύνη Του καὶ ἡ αἰσιοδοξία Του πλημμυρίζουν τὴν θεϊαν Του καρδίαν καὶ ἐκχειλίζον εἰς μίαν θερμὴν προσευχὴν πρὸς τὸν Πατέρα, πρὸς τὸν ὁποῖον μεσιτεύει νὰ συγχωρήσῃ τοὺς δημίους, διότι δὲν γνωρίζουν τὸ μέγεθος τοῦ κακουργήματός των!...

Δὲν εἶχεν ἀπλῶς διδάξει τὴν ἀγάπην πρὸς τοὺς ἐχθρούς, ἀλλὰ καὶ τὴν πραγματοποιεῖ, καὶ μάλιστα εἰς αὐτὰς τὰς ὀδυνηροτέρας τοῦ στιγμῆς: «*Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς, οὐ γὰρ οἴδασιν τί ποιοῦσι*»!

*

Καὶ συνεχίζεται τὸ μαρτύριον τοῦ Ἐσταυρωμένου...

Οἱ πόνοι τῶν πληγῶν Του, ἡ ἀγωνιώδης πάλη πρὸς τὸν θάνατον, ποῦ διεκδικεῖ τώρα τὴν ζωὴν Ἐκείνου, ποῦ τοῦ ἐπῆρε τόσοσιν νεκρούς, εἰς τοὺς ὁποίους ἐχάρισε τὴν ἀνάστασιν... Ὁ πυρετὸς τῆς ὀδύνης κατακαίει τὸ ἄχραντον σῶμά Του καὶ ἡ δίψα βασανίζει Ἐκείνον, ποῦ εἰς τὴν ἔρημον ἐπότισε τὸν διψασμένον Ἰσραὴλ ἀπὸ τὴν ἄγονον πέτραν... Διψᾷ ὁ Κύριος!

Μὲ ραγισμένην ἀπὸ τὸν πόνον φωνήν, ἀπευθύνεται πρὸς τοὺς δημίους. Μὰ ἔκείνοι ἀσυγκίνητοι, τὸν ἀφίνουν νὰ διψᾷ... καὶ νὰ φωνάζῃ πονεμένα :

— «*Διψᾷ!*» ...

Κάποιος ρωμαῖος στρατιώτης Τοῦ προσφέρει ἓνα σφουγγάρι βουτηγμένο στὸ ξύδι!...

Καὶ οἱ παρευρισκόμενοι ἐχθροὶ διαμαρτύρονται διὰ τὴν ἀμφίβουλον αὐτὴν καλωσύνην, ποῦ ὁ στρατιώτης ἔδειξε πρὸς τὸ ἄμωμον Θῆμα!

Δὲν διψᾷ μόνον ἀπὸ νερὸ, ἀλλὰ διψᾷ περισσότερον ἢ ψυχὴ Του... Διψᾷ δι' ὀλίγην καλωσύνην..., πονεῖ διὰ τὴν τόσην ἀχαριστίαν..., σπαράσσεται διὰ τὴν τόσην κακεντρέχειαν..

*

Τὸ μαρτύριόν Του ἔρχεται τώρα ν' ἀνακουφίσῃ ἓνας ... ληστής!

Εἶναι κοντὰ Του καὶ αὐτὸς σταυρωμένος μαζὶ μ' ἓνα ἄλλον. Κι' ἐνῶ ἔκείνος βλασφημεῖ καὶ ὑβρίζει μαζὶ μὲ τὰ ἀχάριστα καὶ αἰμοβόρα πλήθη, αὐτὸς ὁμολογεῖ πῶς ἄδικα πάσχει μαζὶ τῶν ὁ Χριστός!

Μέσα εἰς τὴν ψυχὴν ἐνὸς μελλοθανάτου ληστοῦ ἤρχισε ν' ἀντίζη ἡ καλωσύνη, καὶ μαζὶ μ' αὐτὴν καὶ ἡ πίστις εἰς τὴν Βασιλείαν τοῦ Χριστοῦ!

Εἰς τὰς τελευταίας Του στιγμῆς ὁ γλυκὺς Ναζωραῖος κερδίζει ἀκόμη μίαν ψυχὴν. Εἶναι αὐτὸ μία ἀποζημίωσις διὰ τὴν καταστροφὴν τοῦ «*υἱοῦ τῆς ἀπωλείας*», ποῦ Τὸν παρέδωκε ληστρικά...

Καὶ ἀξιῶνεται ὁ μετανοημένος Ληστής ν' ἀκούσῃ ἀπὸ τοῦ Θεῖου στόμα τοῦ πάσχοντος Χριστοῦ τὸν γλυκὺν ψίθυρον τῆς διαβεβαιώσεως, ὅτι σήμερον ἀνοίγει ὁ Παράδεισος, ποῦ εἶχε κλείσει ἡ ἁμαρτία τῶν Πρωτοπλάστων.

«*Ἰσχυε καὶ ἀνδρίζου, μὴ θειλιάσῃς μηδὲ φοβηθῆς, ὅτι μετὰ σοῦ Κύριος ὁ Θεός σου εἰς πάντα, οὐ ἔαν πορευῆς*». (Ἰηρ. Ναυῆ 1, 9)

Πρώτος, μαζί με τὸν Θεάνθρωπον, θὰ ἐπισκεφθῆ τὸν τόπον τῆς αἰωνίου χαρᾶς ὁ μετανοημένος αὐτός, ὁ ἀναγεννηθεὶς σήμερον Ληστής:
«*Ἀμὴν λέγω σοι, σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ Παραδείσῳ*».

★

Γαλήνη βασιλεύει εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ Ἰησοῦ. Εὐχρη στημένος διὰ τὸν καρπὸν τοῦ μαρτυρίου Του, ἔχει ἀπόλυτον τὴν ἐσωτερικὴν βεβαιότητα, ὅτι πορεύεται πρὸς τὸν Πατέρα Του καὶ πρὸς Αὐτὸν ἀπευθύνεται μετὰ τὴν τελευταίαν Του προσευχὴν.

Δὲν ἐδίδαξε μόνον, ὅτι ὁ θάνατος δὲν εἶναι τίποτε δι' ἐκεῖνον ποὺ πιστεύει. Ἀλλὰ καὶ μετὰ τὸ παράδειγμά Του πληροφορεῖ, ὅτι εἶναι ζωντανὴ πραγματικότης τὸ ὅτι ὁ θάνατος εἶναι κατὰ μηδαμινόν...

Ἀπὸ τῆς στιγμῆς αὐτῆς, ποὺ ἀποθνήσκει ὁ Χριστὸς ἐπάνω εἰς τὸν σταυρὸν, ὁ θάνατος υφίσταται τὴν τελειωτικὴν του ἤτταν, παύει πλέον νὰ εἶναι ὁ αἰώνιος κυρίαρχος τῶν ἀνθρώπων... Δὲν εἶναι παρὰ τὸ μέσον τῆς «ἐπιστροφῆς» τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος «πρὸς τὸν Θεόν, ὡς ἔδωκεν αὐτό»...

Ὁ θάνατος δὲν εἶναι, παρὰ ἡ εὐκαιρία τῆς σπορᾶς τοῦ φθορῶν σώματος εἰς τὴν γῆν, διὰ νὰ ἀναθάλη, ὅταν θὰ ἔλθῃ ὁ καιρὸς, τὸ ἀφθαρτὸν σῶμα, ποὺ θὰ ἐνωθῆ μετὰ τὴν ἀθάνατον ψυχὴν...

Τῶν δικαίων ὁ θάνατος εἶναι ἡ ποθητὴ ἐπιστροφή πρὸς τὸν οὐράνιον Πατέρα: «*Πάτερ, εἰς χεῖράς σου παρατίθεμαι τὸ πνεῦμά μου*».

★

Δὲν ἔχει πλέον τίποτε ἄλλο νὰ πράξῃ ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς. Τὸ ἔργον, ποὺ τοῦ εἶχεν ἀναθέσει ὁ Πατήρ, ἤδη τὸ ἔχει τελειώσει...

Ἦλθε νὰ χρησθῆ τὴν ἀλήθειαν καὶ ν' ἀποθάνῃ δι' αὐτήν... Ἦλθε διὰ νὰ ζητήσῃ καὶ νὰ εὔρῃ τὸ «ἀπολωλός»... Ἦλθε διὰ νὰ ἀνοίξῃ τὸν δρόμον ποδὸς τὴν ζωὴν...

Ἡ ζωὴ Του ὀλόκληρος ὑπῆρξεν ἀλήθεια. Ἡ ἀλήθεια ποὺ ἐκήρυξεν ἤρρισε ἤδη νὰ καρποφορῇ. Μαζί Του εἰς τὸν Παραδείσον ὁδηγεῖ τὴν ἀπαρχὴν τῶν ἀπολωλῶτων προβάτων, ποὺ ἐζήτησε καὶ εὔρεν... Ὁ θάνατός Του εἶναι ἡ ἰσισφράγισις τοῦ ἔργου Του, τὸ αἷμα, ποὺ ἀφθονοῦν τρέχει ἀκόμη ἀπὸ τὰς πληγὰς Του, καθαρίζει τὸν κόσμον «ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας»...

Ὅσοι πιστεύουν εἰς Αὐτὸν θὰ ἔχουν πλέον τὴν ἐξουσίαν νὰ γίνουν τέκνα τοῦ Θεοῦ.

Ἡ ἁμαρτία ἐνίκηθη! Ὁ διάβολος κατεπατήθη! Ὁ κόσμος ἐσώθη!

Ὁ Χριστὸς ἰκανοποιημένος φωνάζει: «*Τετέλεσται!*»

Καὶ ἦσυχά κλίνει τὴν ἀκανθοστεφανωμένην κεφαλὴν καὶ παραδίδει εἰς χεῖρας τοῦ Πατρὸς τὸ πνεῦμα!

★

Εἴκοσιν αἰῶνες ἐπέρασαν ἀπ' τότε. Καὶ αἰσθανόμεθα ἀκόμη τὴν ζωὴν, ποὺ ἐνεφύσησεν εἰς τὸν κόσμον ἡ τελευταία πνοὴ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ἀξιοθρήνητοι, ὅσοι δὲν αἰσθάνονται αὐτὴν τὴν ζωὴν!... Καὶ ὁμως ἔχουν καιρὸν ἀκόμη νὰ τρέξουν πρὸς αὐτήν.

Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς, «χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτός καὶ εἰς τοὺς αἰῶ-

«Τέκνον, εἰ προσέρχῃ δουλεύειν Κυρίῳ Θεῷ, ἐτοίμασον τὴν ψυχὴν σου εἰς περρασμόν».
(Σοφ. Σειράχ 2, 1)

νας», μᾶς περιμένει ὄλους, διότι δι' ὄλους ἀπέθανεν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ, διότι «θέλει πάντας ἀνθρώπους σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν».

2ον

Ἡ ἀγάπη τοῦ Ἑσταυρωμένου

Ἄγία καὶ μεγάλη Παρασκευὴ!

Ἡ ἱερωτάτη τῶν ἡμερῶν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἔτους!

Ἡ ἡμέρα τῆς ὑπεριότητος Θυσίας, διὰ τῆς ὁποίας ἐξηγοράσθη ἡ ἀνθρωπότης ἀπὸ τὴν δουλείαν τῆς ἁμαρτίας!

Κατ' αὐτὴν ἐχύθη τὸ ἀνεκτίμητον Αἷμα τοῦ Θεοανθρώπου ἐπὶ τοῦ ξύλου τῆς κατάρας, διὰ νὰ καθαρίσῃ τὴν εἰκόνα τοῦ Θεοῦ εἰς κάθε ἀνθρώπον, πού θὰ δεχθῆ τὸ κήρυγμα τῆς σωτηρίας!

★

Κατὰ τὴν ἀγίαν αὐτὴν καὶ μεγάλην ἡμέραν «Χριστὸς... κατὰ καιρὸν ὑπὲρ ἀσεβῶν ἀπέθανε» (Ρωμ. 6, 6), «ἵνα διὰ τοῦ θανάτου καταργήσῃ τὸν τὸ κράτος ἔχοντα τοῦ θανάτου, τοῦτέστι τὸν διάβολον» (Ἐβρ. 2, 14), ὥστε νὰ ἔχωμεν «παροησίαν εἰς τὴν εἴσοδον τῶν Ἁγίων, ἐν τῷ Αἵματι Ἰησοῦ» (αὐτόθι 10, 19).

Ποία ἀνθρωπίνη λιάνοια εἶναι εἰς θέσιν νὰ συλλάβῃ τὸ ἄπειρον μεγαλεῖον τῆς αἰωνίας Ἀγάπης, καὶ ποία ἀνθρώπου γλώσσα ἡμπορεῖ νὰ ἐξυμνήσῃ καθὼς πρέπει τοὺς θησαυροὺς, πού ἀποκαλύπτονται ἐκεῖ ἐπάνω, εἰς τὴν ξηρὰν καὶ φαλακρὰν κορυφὴν τοῦ Γολγοθᾶ!

Μόνον τοῦ πιστοῦ ἡ καρδιά διαισθάνεται τῆς θείας Ἀγάπης τὸν πλοῦτον, καὶ μόνον ὅταν εἶναι εἰς θέσιν νὰ αἰσθάνεται εἰς τὸ ἰδικόν της βάθος τὴν ἀγάπην πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, τὴν ὁποίαν Ἐκεῖνος ἐξήτησεν ὡς τὴν κυριωτάτην ἐκδήλωσιν τῆς πρὸς τὸν Ἴδιον ἀγάπης!

★

Ἄχ! Πόσον ὑποφέρει σήμερον ὁ κόσμος ἀπὸ τὴν ἔλλειψιν αὐτῆς τῆς ἀγάπης!

Ἄλλὰ καὶ πόσον βαθειὰ αἰσθάνεται τὸ κενόν, πού δημιουργεῖ ἡ ἔλλειψις της, καὶ πόσον πονεῖ δι' αὐτὴν τὴν ἔλλειψιν!

Καὶ εἶναι καθολικὸς σήμερον, εἶναι παγκόσμιος αὐτὴν τὴν ἐποχὴν ὁ πόνος διὰ τὴν ἔλλειψιν τῆς ἀγάπης. Καὶ ὁ πόνος αὐτὸς δὲν θεραπεύεται, φρεῖ! οὔτε μὲ τὰς εὐφρεῖς δικαιολογίας, οὔτε μὲ τὰ ὠραῖα προσήματα! Αἰσθάνονται τῆς ἀγάπης τὴν ἔλλειψιν οἱ ἄνθρωποι, καὶ ἐντρέπονται δι' αὐτὴν. Καὶ θέλουν νὰ παρηγορηθοῦν διὰ τὴν ἀπουσίαν της, καὶ ὅσοι ἀκόμη ἰσχυρίζονται ὅτι δὲν θέλουν νὰ ἔχουν κανένα δεσμόν πρὸς Ἐκεῖνον, πού ἔφερε τὸ κήρυγμα τῆς ἀγάπης εἰς τὸν κόσμον!

Εἶναι καὶ αὐτὸ μία ἐπὶ πλέον νίκη τοῦ Σταυροῦ τοῦ Ναζωραίου! Οἱ ἐχθροὶ Του αἰσθάνονται, ὅτι εἶναι ἔνοχοι ἀπέναντι τῆς ἀνθρωπότητος, διότι παραβαίνουν τὴν ἐντολὴν Του!

★

Ἴδου διατὶ ὁ Ἀπόστολος ἔλεγεν : «ἐμοὶ μὴ γένοιτο καυχᾶσθαι εἰ μὴ ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ» (Γαλάτ. 6, 14). Διότι

«Ἐῤῥυον τὴν καρδίαν σου καὶ καρτέρησον καὶ μὴ σπεύσης ἐν καιρῷ ἐπιγαγωγῆς».

(Σοφ. Σειράχ 2, 2)

τίποτε δὲν ὑπάρχει εἰς τὸν κόσμον ἰσχυρότερον ἀπὸ αὐτὸν τὸν Σταυρόν, ἀπὸ τὴν ἀλήθειαν ποῦ ἐπήγαγεν ἀπὸ τὴν βᾶσιν τοῦ Σταυροῦ! Καμμιά δύναμις δὲν εἶναι ἱκανὴ νὰ σβύσῃ τὸ φῶς, ποῦ πλανᾶται εἰς τὸν κόσμον ἀπὸ τῆς στιγμῆς ποῦ ἐπάνω ἀπὸ τὸν Σταυρὸν ἔλαμψε τὸ τελευταῖον βλέμμα τοῦ Θεανθρώπου Κήρυκος καὶ Μάρτυρος τῆς αἰωνίας Ἀγάπης!

Κανὲν ἄλλο φῶς δὲν ἠμπορεῖ ν' ἀναπληρώσῃ ἐκεῖνο τὸ φῶς, ὅπου δὲν ἔχουν ἀκόμη αἱ ἀκτίνες του εἰσχωρήσει, ἢ ὅπου οἱ ἄνθρωποι ἠθέλησαν νὰ τοῦ κλείσουν τῆς ψυχῆς των τοὺς ὀφθαλμούς, διότι, ἀρρωστημένοι ἀπὸ τὸ πάθος, δὲν ἠμποροῦσαν νὰ ἀντικρύσουν τὴν λάμψιν του!

*

Ἄς γονυπετήσωμεν μετὰ συντριβῆς ἐνώπιον τοῦ Ἑσταυρωμένου. Ἄς καταθέσωμεν ἐκεῖ ἐμπρὸς εἰς τὰ πληγωμένα Του πόδια τὴν συντριβὴν τῆς ψυχῆς μας. Ἄς προσπαθήσωμεν, ἐκεῖ ν' ἀντιληφθῶμεν τὸ μέρος τῆς ἐνοχῆς του ὁ καθείς, διὰ τὸ κατάντημα τοῦ πολιτισμοῦ μας, καὶ μὲ γενναίαν εἰλικρίνειαν ἕς ὁμολογήσωμεν, ὅτι δὲν πταίουν μόνον οἱ ἄλλοι. Ἄς ἀναμεινῶμεν μὲ ταπεινὴν ὑπομονήν, καὶ ἕς προσπαθήσωμεν ν' ἀνοιξώμεν ὁ καθείς, ὅσον ἠμποροῦμεν περισσότερον, τὴν καρδίαν μας εἰς τὴν ζωογόνον πνοὴν τῆς ἀγάπης, ποῦ ἐκπορεύεται ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ τὸν Σταυρόν.

Ἡ δοκιμασία τοῦ καιροῦ θὰ φαίνεται τόσον περισσότερον ἐλαφρὰ, ὅσον περισσότερον θὰ προσκολλώμεθα πρὸς Ἐκεῖνον, ὅστις εἶπεν ὀλίγον πρὸ τοῦ θανάτου Του: «Ἐν τῷ κόσμῳ θλίψιν ἔξετε· ἀλλὰ θαρσεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον» (Ἰωάν. 17, 33).

Τὸ φῶς θὰ λάμψῃ ἐκεῖ, ὅπου σήμερον ὑπάρχει μόνον σκότος, ὅταν Ἐκεῖνος θὰ εἶπῃ «Γενηθήτω φῶς». Καθῆκον ἰδικόν μας εἶναι ν' ἀγωνιζώμεθα, ὥστε ἡμέρᾳ τῇ ἡμέρᾳ νὰ γινώμεθα κατὰ τὸ ἀνθρωπίνως δυνατὸν ἄξιοι τοῦ φωτός.

*

Ἡ θυσία τοῦ Ἑσταυρωμένου ἕς εἶναι διὰ κάθε πιστὸν τὸ ζωντανὸν ὑπόδειγμα τοῦ τρόπου, κατὰ τὸν ὁποῖον ἐπιτυγχάνεται ἡ νίκη, καὶ ἕς μὴ λησμονήσωμεν ποτέ, ὅτι τὴν αἰσχύνην καὶ τὴν ὀδύνην τοῦ Σταυροῦ ἀναμένει ἡ δόξα καὶ ἡ χαρὰ τῆς Ἀναστάσεως!

3ον

Ἡμέρα ἐξιλασμοῦ καὶ ἀνακαινίσεως

Ἡ ἁμαρτία, ἡ ὁποία εἶχε κυριαρχήσει εἰς τὸν κόσμον καὶ τῆς ὁποίας ὄργανα τυφλὰ ἐχρημάτισαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τοῦ ἑβραϊκοῦ λαοῦ, ἔφθασε μέχρι τοῦ σημείου νὰ ὀδηγήσῃ εἰς τὸ μαρτύριον τοῦ Σταυροῦ τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ.

*

Ἡ ἁμαρτία, ἀπὸ τὴν ὁποίαν διεστράφησαν τὰ εὐγενέστερα αἰσθήματα τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς καὶ τῆς ὁποίας θῦμα ἀξιοθρήνητον ὑπῆρξεν ὁ ἀχάριστος μαθητής, ἔφθασε μέχρι τοῦ σημείου νὰ προδώσῃ εἰς τοὺς ἀνόμους κριτὰς τὸν Ἥλιον τῆς Δικαιοσύνης.

«Κολλήθητι αὐτῷ καὶ μὴ ἀποστῆς, ἵνα ἀξιεθῆς ἐπ' ἐσχάτων σου».
(Σοφ. Σειράχ 2, 3)

Ἡ ἁμαρτία, ἡ ὁποία ἀφαιρεῖ ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον κάθε ἠθικὴν δύναμιν καὶ τὸν ἀποξενώνει σιγά-σιγά ἀπὸ κάθε ὑψηλὸν ἰδανικόν, ὑπεδούλωσε μέχρι τοιοῦτου σημείου τὸν ρωμαῖον ἡγεμόνα, ὥστε νὰ τὸν κάμῃ νὰ ἐπικυρώσῃ μὲ τὴν σφραγίδα τῆς νομιμότητος τὸ μεγαλύτερον κακούργημα, πὺ δῆπραξέ ποτε ἡ ἀνθρωπότης διὰ μέσου τῶν αἰῶνων.

Ἡ ἁμαρτία, ἡ ὁποία τυφλώνει καὶ ἄτομα καὶ λαούς, ὅταν ἐπικρατήσῃ, καὶ ἀφαιρεῖ σιγά-σιγά τὴν δύναμιν τοῦ νὰ διακρίωμὲν τὸ καλὸν ἀπὸ τὸ κακόν, αὐτὴ ὠδήγησε τοὺς Ἱεροσολυμίτας εἰς τὸ νὰ ζητήσουν μὲ τόσον φανατισμὸν τὴν θανατικὴν ἐκτέλεσιν Ἐκείνου, πὺ πρὸ ὀλίγου μόλις εἶχαν ὑποδεχθῆ μετὰ βαιῶν καὶ κλάδων ὡς σωτήρα καὶ ἐλευθερωτὴν, καὶ ν' ἀπελευθερώσουν τὸν... Βαραββᾶν!

Κατόρθωμα ἀξιοθρήνητον τῆς ἁμαρτίας — ὑπὸ τὰς διαφόρους μορφάς της — εἶναι τὸ δράμα τοῦ Γολγοθᾶ, τοῦ ὁποίου τὴν ἀνάμνησιν φέρει εἰς τὸν νοῦν μας ἡ σημερινὴ σεβασμία ἡμέρα.

*

Ἐνώπιον αὐτοῦ τοῦ ἀξιοθρήνητου κατόρθώματος ὀλόκληρος ἡ ἄψυχος φύσις κατεξανέστη, «ὁ ἥλιος ἐσκοτίσθη, ἡ γῆ ἐσειέσθη, αἱ πέτραι ἐσχίσθησαν, τὰ μνημεῖα ἠνεώχθησαν, τὸ κατοπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰς δύο ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω». Καὶ ἐνώπιον αὐτῆς τῆς διαμαρτυρίας τῶν ἀψύχων, ἕνας ληστής καὶ ἕνας εἰδωλόλατρης εὐρίσκουν τὸν δρόμον τῆς ἀληθείας, ἐν ᾧ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς ἐξακολουθοῦν κάτω ἀπὸ τὸν Σταυρὸν νὰ βλασφημοῦν καὶ νὰ ἐμπαίζουσιν Ἐκείνον, πὺ μέσα εἰς τοὺς φρικτοὺς πόνους τοῦ μαρτυρίου Του, προσεύχεται πρὸς τὸν Πατέρα Του νὰ συγχωρήσῃ τοὺς φονεῖς του: «Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς, οὐ γὰρ οἶδασι τί ποιοῦσι».

Συγχώρησιν ἐξῆτει ὁ Ἐσταυρωμένος διὰ τοὺς ἁμαρτωλούς, πὺ τὸν ὠδήγησαν εἰς τὸν Σταυρὸν, διότι ἡ διάθεσις τῆς συγχωρήσεως Τὸν εἶχε φέρει εἰς τὸν κόσμον, ἡ διάθεσις τῆς συγχωρήσεως Τὸν εἶχε πείσει νὰ πῆ μέχρι τέλους τὸ πικρὸν ποτήριον τοῦ σταυρικοῦ θανάτου, ἡ συγχώρησις ὅλων τῶν ἁμαρτωλῶν εἶναι ὁ σκοπός, διὰ τὸν ὁποῖον ἐθυσίασε τὴν σάρκα Του καὶ ἔχυσε τὸ αἷμά Του. Πρὸς τὴν συγχώρησιν προσκαλεῖ κάθε ἄνθρωπον «κοπιῶντα καὶ πεφορητισμένον», διὰ νὰ τοῦ δώσῃ τὴν «ἀνόπαιυσιν» τῆς ψυχῆς.

*

Γονατισμένοι καὶ ἡμεῖς σήμερον ἐμπρὸς εἰς τὸν αἱματομένον Σταυρὸν τοῦ Κυρίου, συγχώρησιν ἐκλιπαροῦμεν ἀπὸ Ἐκείνον πὺ ἐθυσίασθη εἰς τὴν ἀναζήτησιν τοῦ «ἀπολωλότες». Διότι διὰ τοὺς ἁμαρτωλούς ἦλθεν ὁ Κύριος, τοὺς συναισθανομένους τὴν ἁμαρτωλότητά των, καὶ ὄχι διὰ τοὺς .. δικαίους, τοὺς καυχωμένους διὰ τὴν δικαιοσύνην των. Συγχώρησιν ζητοῦμεν ἀπὸ τὸν Ἐσταυρωμένον, διὰ τὸν ἑαυτὸν του ὁ καθένας καὶ διὰ τὴν ἀνθρωπότητα ὀλόκληρον, συγχώρησιν διὰ κάθε κίνησιν τῆς ψυχῆς μας, πὺ ὑπῆρξεν ἀντίθετος πρὸς τὴν θεῖαν Του θέλησιν. Καὶ ἐκεῖ, σκυφτοὶ καὶ σιωπηλοὶ ἐμπρὸς εἰς τὰ πληγωμένα πόδια τοῦ Χριστοῦ μας, ἐννοοῦμεν ἀκόμη περισσότερον τί σημαίνει δι' ὅλους μας ἡ τελευταία Του παραγγελία νὰ ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, καθὼς Ἐκείνος ἠγάπησεν ἡμᾶς. Καὶ αἰσθανόμεθα τύψεις δορυμυτάτας, διότι δὲν ἐτηρήσαμεν πάντοτε τὴν ἐντολήν Του αὐτήν, τὴν ὁποίαν Ἐκείνος ἐπεκύρωσε μὲ τὸ ἄχραντον Αἷμά Του.

«Πᾶν, ὃ ἐὰν ἐπαχθῇ σοι, δέξαι καὶ ἐν ἀλλάγμασι ταπεινώσεώς σου μακροθύμησον». (Σοφ. Σειραχ 2, 4)

Ἄς μισήσωμεν ὀριστικῶς τὴν ἁμαρτίαν, ὑπὸ τὴν οἰανδήποτε μορφήν της, ἀφ' οὗ ἐξ αἰτίας της προεκλήθη ἡ τραγωδία τοῦ Γολγοθᾶ.

Ἄς γίνῃ δι' ὅλους μας, ἀδελφοί, ἡ σημερινὴ ἡμέρα ὄχι μόνον ἡμέρα ἐξίλασμοῦ διὰ τὰ ἁμαρτήματα αὐτὰ τοῦ παρελθόντος, ἀφ' οὗ «τὸ αἷμα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καθαρίζει ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας», ἀλλὰ καὶ ἡμέρα ἀνακαινίσεως, διότι σήμερον ἐθυσιάσθη ὁ Χριστὸς διὰ νὰ μᾶς δώσῃ «τὴν ἐξουσίαν τέκνα Θεοῦ γενέσθαι».

4ον

Φῶς εἰς τὴν ζωὴν μας!

Ὅτι κατέστρεψεν ἡ ἔπαρσις τῶν Προτοπλάστων τὸ ἀνεστήλωσεν ἡ ταπεινώσις τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. Ὁ Σταυρὸς τοῦ Κυρίου θὰ εἶναι τὸ αἰώνιον σύμβολον τῆς νίκης τῶν ταπεινῶν, ἡ πυξίς κάθε ἀνθρώπου, πού ταξιδεύει μέσα εἰς τὸν τρικυμισμένον αὐτὸν ὠκεανὸν τῆς προσκαιροῦ ζωῆς, ὁ φάρος πρὸς τὸν ὁποῖον μ' ἐλπίδα θ' ἀποβλέπουν μέσα εἰς τὴν νύκτα τοῦ παρόντος βίου ὄλων τῶν αἰώνων οἱ ναυαγοί. Διότι ἐπάνω ἀπὸ τὸν Σταυρὸν λάμπει φεγγοβόλος ἡ μαρτυρικὴ μορφή τοῦ γλυκυτάτου Ναζωραίου, πού ὑπῆρξεν εἰς τὴν ἐπίγειον ζωὴν Του ὁ ταπεινὸς τῶν ταπεινῶν, ὁ περισσότερον ἀδικημένος μεταξὺ τῶν ἀδικημένων, ὁ διαρκῶς παρεξηγούμενος καὶ συκοφαντούμενος Εὐεργέτης, ὁ πτωχότερος μεταξὺ τῶν πτωχῶν.

*

Ἄπ' ἐκεῖ, ἀπὸ τὸ ὕψος τοῦ Σταυροῦ, ἀκούεται ἡ κραυγὴ τοῦ ἐτοιμοθανάτου Υἱοῦ τοῦ Ἀνθρώπου, πού ἱκανοποιημένος διὰ τὴν θυσίαν Του, προσκαλεῖ ὅλους νὰ διδαχθοῦν ἀπ' αὐτὴν: τὴν ἐγκαρτέρησιν, τὴν ταπεινωσιν, τὴν πίστιν. Ὅχι οἱ ἰσχυροὶ καὶ οἱ καταδυναστεύοντες, ἀλλὰ οἱ ταπεινοί, οἱ ἐξυπηρετούντες μέχρι θυσίας, ὅσοι ζητοῦν μὲ ἀνησυχίαν τὰς εὐκαιρίας διὰ τὴν τελειότεραν ἐξυπηρέτησιν τῶν ἀδελφῶν των, ὅσοι μὲ ἐγκαρτέρησιν, μὲ ταπεινωσιν καὶ μὲ πίστιν ἐξακολοθοῦν νὰ ἀγαποῦν καὶ αὐτοὺς ἀκόμη, ἀπὸ τοὺς ὁποίους δὲν ἀγαπῶνται, αὐτοὶ εἶναι οἱ νικηταὶ τῆς ζωῆς, αὐτοὶ ἀναδεικνύονται θριαμβευταὶ ἀπέναντι τοῦ θανάτου, αὐτοὶ εἶναι οἱ «ἐκλεκτοί», αὐτοὶ ἀνταποκρίνονται πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς δημιουργίας. Διότι αὐτοὶ ἐξομοιοῦνται μὲ τὸν Θεόν, μὲ τὴν αἰωνίαν καὶ ἀνεξάντλητον Ἀγάπην, πού μ ὅλον τὸ ἀσύγκριτον μεγαλεῖόν Της λάμπει ἐπάνω ἀπὸ τὴν φαλακρὰν κορυφὴν τοῦ Γολγοθᾶ, καὶ δίδει νόημα καὶ περιεχόμενον εἰς τὴν ζωὴν τῶν ἀνθρώπων.

*

Δὲν εἶναι δυστυχῆς ἐκεῖνος, πού στερεῖται τὰ οποιαδήποτε ἀγαθὰ τῆς ζωῆς, δὲν εἶναι δυστυχῆς ὁ ἀπωρραμισμένος ἀπὸ προστασίαν, δὲν εἶναι δυστυχῆς ἐκεῖνος, πού ζῆ εἰς τὴν μόνωσιν καὶ εἰς τὴν ἐγκατάλειψιν ἀπὸ τὸν κόσμον. Ὅλοι αὐτοί, ἐὰν ἔχουν μέσα εἰς τὴν ψυχὴν των τὴν ἀγάπην, ἔχουν πραγματικὸν θησαυρὸν, ἔχουν τοῦ Θεοῦ τὴν προστασίαν, δὲν εἶναι μόνοι, μήτε ἐγκαταλειμμένοι, διότι ζοῦν «ἐν τῷ Θεῷ». Δυστυχεῖς εἶναι, πραγματικὰ δυστυχεῖς, ὅσοι δὲν αἰσθάνονται εἰς τὴν ψυχὴν των ἀγάπην, διότι δι' αὐτοὺς ἡ ζωὴ δὲν εἶναι παρά μία βασανιστικὴ μηχανή, μιὰ διαρκῆς ἀφορμὴ ἀκαταπαύστου ἐξαντλήσεως καὶ ἀδια-

«Ὅτι ἐν πυρὶ δοκιμάζεται χρυσὸς καὶ ἄνθρωποι δεκτοὶ ἐν καμίνῳ ταπεινώσεως».
(Σοφ. Σειράχ 2, 5)

κόπου μαρτυρίου. Δι' αὐτοὺς καὶ ὁ θάνατος δὲν εἶναι σωτηρία. Εἶναι διὰ τοὺς μὴ ἀγαπῶντας πηγὴ ἀπελπισίας ἢ σκέψις τοῦ θανάτου. Καὶ πολὺ δικαίως, διότι δι' αὐτοὺς ὑπάρχει τὸ σκότος καὶ ἡ βάσανος καὶ εἰς τὴν ἄλλην ζωὴν.

★

Ἄς πλησιάσωμεν, ἀδελφοί μου, πρὸς τὸν Ἐσταυρωμένον Ἀυτρωτὴν ἃς ἐξομολογηθῶμεν ἐνώπιόν Του ὅλας τὰς περιστάσεις, κατὰ τὰς ὁποίας, κυριευμένοι ἀπὸ τὴν λατρείαν τοῦ ἐγὼ μακ, ἐποδοπατήσαμεν τὸν νόμον τῆς ἀγάπης, πού εἶναι ὁ νόμος τῆς ἀληθινῆς ζωῆς καὶ, ταπεινοὶ ἐμπρὸς εἰς τὴν ἀμέτρητον ἀγάπην τοῦ Θεοῦ Ναζωραίου, ἃς Τοῦ ζητήσωμεν τὴν δύναμιν νὰ ἐπανορθώσωμεν τὰ ἀδικήματά μας, πού δὲν ἦσαν παρὰ ἀδικήματα ἐναντίον τοῦ ἰδίου τοῦ ἑαυτοῦ μας. Εἶναι εὐσπλαγχνὸς ὁ Κύριος καὶ οἰκτίρμων, ἔχει ἀμέτρητον πλοῦτον συγγνώμης καὶ ἐλέους. Ὅσον καὶ ἂν ἡ ψυχὴ μας εἶναι μαύρη, ἔχει Ἐκεῖνος τὴν δύναμιν νὰ τὴν κάμῃ, μετὰ τὴν ἀγάπην, λευκοτέραν καὶ ἀπὸ τὸ χιόνιον. Μία ἀκτίς ἀπὸ τοῦ φῶς τῆς ἰδικῆς Του ἀγάπης εἶναι ἀρκετὴ διὰ νὰ μεταβάλλῃ εἰς ἡμέραν καὶ τὴν μάλλον σκοτεινὴν καὶ ἀσέληνον νύκτα τῆς ἀμαρτίας, εἰς τὴν ὁποίαν ζῆ ἔποιος λατρεῖ εἰς τὸ ἐγὼ του.

5ον

Τὸ θεῖον Πάθος

Εἰς τὰ συγκινητικώτατα ἔξομα τῆς σημερινῆς ἱερᾶς Ἀκολουθίας ἡ Ἐκκλησία ἀναλογίζεται εἰς τὰς λεπτομερείας τοῦ τῷ φρικτῷ Πάθους, ἀπὸ τὸ ὁποῖον δὲν ἔμεινε μέλος τοῦ τιμίου Σώματος τοῦ Θεοῦ ἀνθρώπου, πού νὰ μὴν ὑποστῇ τάλαιπωρὴν καὶ ἐξευτελισμόν.

★

Ἡ κεφαλὴ Του ἐπόνεσε μετὰ τὸν ἀκάνθινον στέφανον τὸ πρόσωπόν Του ἐρρυπάνθη ἀπὸ τὰ ἐμπτύσματα τῶν ἀσεβῶν αἰσιγόνες Του ὑπέστησαν τὰ ραπίσματα τῶν δούλων καὶ τῶν στρατιωτῶν· τὸ στόμα Του ἐδοκίμασε τῆς χολῆς τὴν πικρίαν καὶ τοῦ ὄξους τὴν δριμύτητα· τὰ νῶτά Του ἐπληρώθησαν ἀπὸ τοὺς ραβδισμοὺς· ἡ δεξιὰ Του ὑπεχρεώθη νὰ κρατήσῃ τὸν ἐμπαικτικὸν κάλαμον· ὅλον τὸ σῶμά Του ἐτεντώθη ἐπάνω εἰς τὸν σταυρόν· τὰ ἄκρα Του διεπεράσθησαν μετὰ καρφὰ καὶ ἡ πλευρὰ Του, τέλος, ἐτροπήθη μετὰ τὴν λόγχην.

Ἐπαθε πρὸς χάριν μας καὶ μᾶς ἀπηλευθέρωσεν ἀπὸ τὰ πάθη μας. Ἀπὸ φιλανθρωπίας ἐφθάσεν εἰς τὸ βάθος τῆς ἰδικῆς μας ἐξουθενώσεως καὶ μᾶς ἀνύψωσεν ὡς παντοδύναμος Σωτὴρ. Αὐτὸν παρακαλοῦμεν καὶ πάλιν νὰ μᾶς ἐλεήσῃ, διότι τίποτε ἀπὸ τὰ ἔργα μας δὲν ἔχει ἀξίαν, ἂν Ἐκεῖνος δὲν τὰ κρίνῃ ἐπιεικῶς.

★

Πόσας ἱερὰς σκέψεις δὲν ἠμπορεῖ νὰ προκαλέσῃ εἰς τὸν νοῦν μας, πόσα ἱερὰ αἰσθήματα δὲν ἠμπορεῖ νὰ γεννήσῃ εἰς τὴν καρδίαν μας, ἡ εὐλαβὴς μελέτη τοῦ Πάθους τοῦ Κυρίου! Καὶ πόσην δύναμιν δὲν ἠμποροῦμεν νὰ ἀντλήσωμεν διὰ τὸν δύσκολον ἀγῶνα τῆς ζωῆς ἀπὸ τὴν ἐγκαρτέρησιν τοῦ Θεοῦ Ἐσταυρωμένου!

«Πιστεύουν Αὐτῷ καὶ ἀντιλήφεται σου· εὐθύνον τὰς ὁδοὺς σου καὶ ἔλπισον ἐπ' Αὐτόν».

(Σοφ. Σειράχ 2, 6)

Εὐτυχὴς ὁποῖος μελετᾷ συχνὰ τὸ Πάθος τοῦ Κυρίου καὶ τὸ ζωντανεύει μέσα εἰς τὴν ψυχὴν του καὶ τὸ ἔχει πάντοτε ζωηρὸν πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τ.υ. Ἐς γίνῃ ἡ σημερινὴ ἅγια ἡμέρα ἀφορμὴ νὰ τὸ αἰσθανθῶμεν, ὅσον ἡμποροῦμεν βαθύτερα, καὶ ἄς προσπαθῆσωμεν νὰ καταστήσωμεν τὴν σκέψιν Του ἀχώριστον σύντροφον τῆς ζωῆς μας.

*

Ἐς ἀκούσωμεν δὲ μὲ προσοχὴν καὶ ἄς προσπαθῆσωμεν νὰ ἐκτελέσωμεν τὴν ὥραίαν καὶ σωτήριον συμβουλὴν τῆς Ἐκκλησίας μας:

«Τὰς αἰσθήσεις ἡμῶν καθαρὰς τῷ Χριστῷ παραστήσωμεν, καὶ ὡς φίλοι αὐτοῦ τὰς ψυχὰς ἡμῶν θύσωμεν δι' αὐτόν, καὶ μὴ ταῖς μερίμναις τοῦ βίου συμπνιγῶμεν, ὡς ὁ Ἰούδας, ἀλλ' ἐν τοῖς τομείοις ἡμῶν κράξωμεν· Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἀπὸ τοῦ πονηροῦ ρῦσαι ἡμᾶς».

M.

— II —

ΤΟ ΚΗΡΥΓΜΑ ΤΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ

1ον

Ἡ νίκη τοῦ Χριστοῦ

(Κυριακὴ τοῦ Πάσχα)

...Καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν Αὐτοῦ, δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ Πατρός» (Ἰω. 1,14)

Ἐορτῶν ἐορτὴ καὶ πανήγυρις πανηγύρεων! «Λίθος ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας», καὶ ὁ κενὸς τάφος τοῦ Ἀναστάντος Χριστοῦ ἐπὶ εἴκοσιν ὀλοκλήρους αἰῶνας διακηρύττει τὴν νίκην Αὐτοῦ, μὲ τὴν ὁποῖαν «χαρὰς τὰ πάντα πεπλήρωται, τῆς Ἀναστάσεως τὴν πείραν εἰληφότα».

α'.

Σήμερον τρανώτατα ἀπέδειξεν ὁ Χριστὸς τὴν βαθυτάτην ἀλήθειαν τῶν λόγων Του ἐκεῖνων, «θαρσεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον», καὶ ἐφανέρωσε, πράγματι, τὴν δόξαν Του, «δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ Πατρός».

Εἰς ὄλην τὴν ἐπίγειον ζωὴν Του ὁ Κύριος ἐπέρασεν ἄτρωτος μέσα εἰς τὸν κόσμον, ἄκαμπος ἐμπρὸς εἰς τὰ σκάνδαλα τῆς ζωῆς, ἀτρόμητος ἐμπρὸς εἰς τοὺς κινδύνους τοῦ ἀγῶνος. Οὕτε ἡ κολακεία τοῦ κόσμου κατώρθωσε νὰ δαμάσῃ τὴν ἀκαμψίαν Του, οὕτε τὸ μῖσος ἡμπόρεσε νὰ Τὸν ἀποκαρδιώσῃ κατὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς θείας Του ἀποστολῆς.

«Ἐν τῷ κόσμῳ θλίψιν ἔξει», ἔλεγε πρὸς τοὺς ἰδικούς Του, «ὅτι ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ ἐστὲ... διὰ τοῦτο μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος». Τί ἄλλο ἡμποροῦσε νὰ περιμένῃ ὁ ἴδιος ἀπὸ τὸν κόσμον; Τί ἄλλο ἀπὸ «τὸ ποτήριον» τοῦ μαρτυρίου, τὸ ὁποῖον Του προσεφέρθη πικρότατον ἐπάνω εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ Γολγοθᾶ;

«Οἱ φοβούμενοι τὸν Κύριον ἀγαμίναντε τὸ ἔλεος Αὐτοῦ καὶ μὴ ἐκκλίνετε, ἵνα μὴ πέσητε».

(Σοφ. Σειράχ 2, 7)

Ὁ κόσμος ἔφερε τὸν Χριστὸν ἀντιμέτωπον πρὸς τὸν θάνατον καὶ τὸν ὠδήγησεν εἰς τὸν σκοτεινὸν Ἄδην. Καμμία νίκη δὲν εἶναι δυνατή, χωρὶς ἀγῶνα. Ὁσὼ σκληρότερος εἶναι ὁ ἀγὼν, τόσῳ περιφανεστέρα γίνεται ἡ νίκη.

β'.

«Ποῦ σου θάνατε τὸ κέντρον; ποῦ σου Ἄδη τὸ νίκος»; — «Χριστὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν θανάτῳ πατήσας καὶ τοῖς ἐν τοῖς μνήμασι ζῶν χαρισάμενος!»

Δὲν ἔχει πλέον καμμίαν ἐξουσίαν ὁ θάνατος καὶ δὲν κρατεῖ ὁ Ἄδης κανένα νεκρὸν. «Ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ κἂν ἀποθάνῃ ζήσεται».

«Οὐκ ἔστιν ὁ Θεὸς θεὸς νεκρῶν ἀλλὰ ζώντων» καὶ ἡ παναρχαία κατάρα τοῦ Δημιουργοῦ πρὸς τὸν ἀπατεῶνα ἐπραγματοποιήθη Ὁ Χριστός, «τὸ σπέρμα τῆς γυναικός», συνέτριψε πλέον τὴν «κεφαλὴν τοῦ ὄφους» καὶ ἔδωκεν «ἐξουσίαν τοῖς πιστεύουσιν εἰς Αὐτὸν τέκνα Θεοῦ γενέσθαι».

Πανηγυρίζει σήμερον ὅλη ἡ κτίσις καὶ ἡ ἀνθρωπότης ἀνέρχεται πρὸς τὴν ἀρχαίαν πατρίδα: «Φωτίζου, φωτίζου, ἡ νέα Ἰερουσαλήμ, ἡ γὰρ δόξα Κυρίου ἐπὶ σὲ ἀνέτειλεν!»

Πολίται πλέον ἡμεῖς τῆς «νέας Ἰερουσαλήμ» μὲ τέτοιον τροπαιοφόρον Ἀρχηγόν, πῶς εἶναι δυνατόν νὰ φοβούμεθα τὸν ἀγῶνα καὶ νὰ δειλίζωμεν ἐνώπιον τοῦ ἐχθροῦ; Ἔχομεν ἀπὸ Ἐκείνου «τὴν ἐξουσίαν τοῦ πατεῖν ἐπάνω ὄφους καὶ σκορπίων καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ». Ἡ νίκη τοῦ Χριστοῦ εἶναι καὶ νίκη ἰδική μας, ἀποκτημένη μὲ τὴν πίστιν πρὸς Ἐκείνον, ποῦ μᾶς εἶπεν: «Αὕτη ἔστιν ἡ νίκη, ἡ νικήσασα τὸν κόσμον, ἡ πίστις ὑμῶν».

Τῆς πίστεως αὐτῆς οἱ κάτοχοι βλέπουν εἰς τοὺς ἑαυτοῦς τῶν νὰ ἐκδηλώνεται ἡ «δόξα» ἡ τοῦ Ἀναστάντος Λυτρωτοῦ, καὶ δι' αὐτὸ εἶναι «μακάριοι».

Πόσα πράγματα μᾶς διδάσκει ὁ κενὸς τάφος τοῦ Χριστοῦ! Ποῖος ἄλλος θὰ ἠμποροῦσε νὰ ἐγγυηθῇ ἀπολύτρωσιν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα, ποῦ ἀκόμη βασανίζεται ἀπὸ τὰ πάθη τῆς, ἂν ὄχι Ἐκεῖνος, ποῦ ἐξεμηδένισε τὴν δύναμιν τῆς ἁμαρτίας καὶ κατεξητέλισε τὸ πνεῦμα τοῦ κακοῦ;

2ον

Ἡ χαρὰ τῆς Ἀναστάσεως

(Κυριακὴ τοῦ Θωμᾶ)

«Ἐχάρησαν οὖν οἱ μαθηταὶ ἰδόντες τὸν Κύριον». (Ἰω. 20,20)

Εἶναι εὐνόητος ἡ χαρὰ, τὴν ὁποίαν ἠσθάνθησαν οἱ μαθηταὶ τοῦ Χριστοῦ, ὅταν ἐβεβαιώθησαν πλέον, ὕστερα ἀπὸ τόσους δισταγμούς, ὅτι ὁ Κύριος «ἀνέστη ὄντως» καὶ εὐρίσκετο «ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν». Καὶ ἡ χαρὰ αὐτή, ἡ ὁποία μετεδόθη ἔκτοτε εἰς

«Οἱ φοβούμενοι τὸν Κύριον ἐλπίζατε εἰς ἀγαθὰ καὶ εἰς εὐφροσύνην αἰῶνος καὶ ἐλεύσε». (Σοφ. Σειράχ 2,9)

τοὺς πιστεύσαντας δι' αὐτῶν, ἔφθασε καὶ μέχρις ἡμῶν καὶ αἰσθανόμεθα, πράγματι, καὶ ἡμεῖς, ὅτι εἴμεθα «μακάριοι», ὅπως αὐτὸς ὁ Κύριος εἶπε διὰ τοὺς «μὴ ἰδόντας καὶ πιστεύσαντας».

α'.

Τὴν χιρὰν ἐπιδιώκει ὁ ἄνθρωπος παντοῦ καὶ μὲ ὄλας του τὰς πράξεις διαρκῶς πρὸς αὐτὴν τείνει. Πλανώμενος δὲ ἀπὸ τὸν γύρω του κόσμον καὶ ἀπὸ τὴν ἁμαρτωλὴν ῥοπήν ποῦ ἔχει μέσα του, ἀναζητεῖ τὴν χαρὰν, ἄλλοτε μὲν, εἰς τὰ πράγματα τὰ φθιρτὰ καὶ πρόσκαιρα καὶ δι' αὐτὸ τὰ χίιστα δοκιμάζει πικρὰς ἀπογοητεύσεις· ἄλλοτε δέ, εἰς πράγματα τελείως ἀντίθετα πρὸς τὸν σκοπὸν, πρὸς τὸν ὁποῖον ὁ Δημιουργὸς ζητεῖ νὰ κατευθύνῃ τὴν ἀνθρωπότητα τὴν ἔμφυτον ἀγάπην καὶ κλίσιν πρὸς τὴν χιρὰν.

Καὶ ἐδῶ εὐρίσκεται τὸ σπουδαιότατον σημεῖον τῆς ἀλαλήτου τραγωδίας τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς.

Πόσον διαφορετικὴ εἶναι ἡ χαρὰ τῶν μαθητῶν τοῦ Χριστοῦ! Εἶναι χαρὰ ἀναφαίρετος καὶ αἰώνια· «τὴν χαρὰν ἡμῶν οὐδεὶς αἴρει ἀφ' ὑμῶν». Βασίζεται εἰς τὴν πλήρη ἱκανοποίησιν τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς, μὲ τὴν γνώσιν τῆς ἀπολύτου ἀληθείας· εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς ἐσωτερικῆς ἁρμονίας, ἡ ὁποία ἀποκαθίσταται εἰς τὴν ἀνθρωπίνην ψυχὴν, εὐθὺς ὡς ἀναλάβῃ τὴν ἐπιδιώξιν τοῦ μόνου ἀληθινοῦ σκοποῦ τῆς ἐπιγείου υπάρξεώς της.

Τὸν σκοπὸν αὐτὸν ἀποσαφηνίζει ἡ γνωριμία τοῦ Χριστοῦ καὶ τὴν ἀναμφισβήτητον ἐπιτυχίαν του ἐγγυᾶται ἡ Ἀνάστασις Του, τὸ φῶς τῆς ὁποίας φωτίζει τώρα, τὸ σκοτεινὸν ἄλλοτε πεδῖον τῶν σκληρῶν ἀγῶνων διὰ τὴν κατάκτησιν τῆς χαρᾶς καὶ τῆς μακαριότητος. «Ἐγὼ εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου· ὁ ἀκολουθῶν ἐμοὶ οὐ μὴ περιπατήσῃ ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ' ἔξει τὸ φῶς τῆς ζωῆς».

β'.

Ἀπολύτως δικαιολογημένα λοιπὸν «ἐχάρησαν οἱ μιθηταὶ ἰδόντες τὸν Κύριον». Διότι εἶδον, ὅτι τὰ ὥραϊα ὄνειρα, ποῦ ἐπὶ τόσα ἔτη τοὺς ἐβαυκάλισαν, ἔγιναν πλέον ζωντανὴ πραγματικότης· «ὁ αἱ χεῖρες ἡμῶν ἐψηλάφησαν» κηρύσσομεν, ἐκραύγαζον μετ' ὀλίγας ἡμέρας.

Πόσον ὥραϊον πρᾶγμα, νὰ ἠμποροῦμεν καὶ ἡμεῖς νὰ κάμωμεν ἰδικὴν μας αὐτὴν τὴν χαρὰν! Νὰ εἴμεθα βέβαιοι καὶ ἡμεῖς, ὅτι ἔχομεν τὸν Κύριον «ἐν μέσῳ ἡμῶν»!—Μήπως δὲν ὑπεσχέθη ὁ Ἰδιος: «Ἴδου ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος»;

Καὶ ὅμως, δὲν εἶναι πάντοτε βέβαιοι, ὅτι ἡ συμπεριφορὰ μας εἶναι τοιαύτη, ὥστε νὰ μαρτυρῇ, ὅτι αἰσθανόμεθα τὴν «ἐν μέσῳ» ἡμῶν παρουσίαν τοῦ Χριστοῦ! Ἴδου τὸ μυστικόν, διὰ τὸ ὁποῖον δὲν αἰσθανόμεθα ὅλοι «πλήρη» τὴν χαρὰν τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ. «Τοῖς τὰ φαῦλα πράσσοσι Θεὸς οὐκ ἐμφανίζεται» εἶπεν ἕνας παλαιὸς χριστιανός.

«Ἐπιστὰς τοῖς φίλοις ἀθυμοῦσιν ὁ Σωτὴρ, τῇ παρουσίᾳ ἅπα-

«Οἱ φοβούμενοι Κύριον ζητήσουσιν εὐδοκίαν Αὐτοῦ, καὶ οἱ ἀγαπῶντες Αὐτὸν ἐμπλησθήσονται τοῦ νόμου». (Σφ. Σειράχ 2, 16)

σαν ἀπελαύνει τὴν κατῆφειαν, καὶ σκιρτᾶν διεγείρει τῇ Ἄναστασίᾳ Αὐτοῦ», ψάλλει σήμερον ἡ Ἐκκλησία, ἐξυμνοῦσα τὴν μόνην ἀληθινὴν παρηγορίαν καὶ χαρὰν. Καὶ αὐτὴ ἡ χαρὰ εἶναι ἡ μόνη ποῦ δύναται νὰ μᾶς ἀκολουθήσῃ μέχρι καὶ πέραν τοῦ τάφου, ποῦ δὲν ἔχει πλέον καμμίαν σκοτεινότητα διὰ τὸν ἔχοντα «τὸ φῶς τῆς ζωῆς».

3ον

Ἡ ἡμέρα τοῦ Κυρίου (Κυριακὴ τῶν Μυροφόρων)

«Λίαν πρωὶ τῆς μιᾶς Σαββάτων ἔρχοντα
ἐπὶ τὸ μνημεῖον» (Μάρκ. 16, 2)

Εἴκοσιν ὀλόκληροι αἰῶνες ἐπέρασαν ἀπὸ τὸ εὐλογημένον ἐκεῖνο πρωὶ «τῆς μιᾶς Σαββάτων» καὶ ἀπὸ τότε ἡ ἡμέρα αὕτη, μὲ ὅλην τὴν θρησκευτικὴν εὐλάβειαν, ἀνακαλεῖ εἰς τὴν μνήμην τῶν πιστῶν τὸ κοσμοσωτήριον γεγονός, τὸ ὁποῖον ἐγράφη τότε εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν σχέσεων τοῦ Δημιουργοῦ πρὸς τὴν ξεπεσμένην ἀνθρωπότητα. Ἡ ἡμέρα αὕτη, κατὰ τὴν ὁποίαν «ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγένετο», ἀντικατέστησε τὸ «Σάββατον» τοῦ μωσαϊκοῦ νόμου, «ὃς ἦν σκιά τῶν μελλόντων ἀγαθῶν». Καὶ ἡ πρώτη τῆς ἑβδομάδος ἡμέρα ὠνομάσθη Κυριακὴ, καθιερωθεῖσα εἰς «ἡμέραν Κυρίου». Διατὶ ὁμως καὶ πῶς θέλει ἡ Ἐκκλησία τὴν ἡμέραν ταύτην;

α'.

Εἶναι γνωστὸν, ὅτι ὁ μωσαϊκὸς νόμος, διὰ τῆς δ' ἐντολῆς τοῦ Δεκαλόγου, ἐπέβαλεν εἰς τὸν λαὸν τοῦ Θεοῦ νὰ τηρῇ αὐστηρῶς τὴν ἀργίαν τοῦ Σαββάτου, μεταγενέστεροι δὲ διατάξεις καθώριζον λεπτομερέστατα καὶ τὸν τρόπον, μὲ τὸν ὁποῖον ἡ αὐστηρότης αὕτη θὰ ἤρμηνεύετο. Καὶ ἡ τήρησις τῆς ἐντολῆς αὐτῆς ἔφθανε, κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἄκρας τοπολατρίας εἰς τὴν στενὴν ἐκείνην σχολαστικότητα, τὴν ὁποίαν πολλακίς ἐπετίμησεν ὁ Χριστός, Ὅστις καὶ διὰ τοῦτο εἶπε τὸ περίφημον: «Τὸ σάββατον ἐγένετο διὰ τὸν ἄνθρωπον· οὐχ ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ σάββατον».

Φυσικὸν εἶναι, ὅτι ἡ Ἐκκλησία, διαδεχθεῖσα τὴν Συναγωγὴν εἰς τὴν μετὰ τοῦ Θεοῦ Διαθήκην, παρέλαβε καὶ τὴν ἐντολὴν αὐτήν, ὡς καὶ ὅλας τὰς λοιπὰς ἐντολάς τοῦ Θεοῦ, ὄχι ὁμως ὑπὸ τὸ στενὸν ἐβραϊκὸν πνεῦμα, οὔτε ὑπὸ τὴν τυπικιστικὴν ἔννοιαν τοῦ φαρισαϊσμοῦ, ἀλλὰ μὲ τὸ πνεῦμα τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς χάριτος τοῦ Χριστοῦ.

Οἱ αὐτοὶ θρησκευτικοὶ καὶ ἠθικοὶ λόγοι, οἱ ὁποῖοι ἐπέβαλλον εἰς τοὺς ἐβραίους τὴν τήρησιν τῆς ἐντολῆς τοῦ Σαββάτου, ἰσχύουν καὶ σήμερον διὰ τοὺς χριστιανούς, ὡς πρὸς τὴν τήρησιν τῆς «Κυριακῆς ἀργίας» (ἐνδελεχῆς λατρεία τοῦ Θεοῦ, ουστημα-

«Οἱ φροσόμενοι Κύριον ἐτοιμάσουσι καρδίας αὐτῶν καὶ ἐνώπιον Αὐτοῦ ταπεινώσουσι τὰς ψυχὰς αὐτῶν».
(Σοφ. Σειράχ 2, 17)

τική καλλιέργεια πνευματικωτέρων ενδιαφερόντων, κατάπαυσις από τῶν βιωτικῶν μεριμνῶν), οἱ δὲ κοινωνιολογοῦντες εὐρίσκουν ἀπαραίτητον τὴν τήρησιν αὐτὴν, ἐξετάζοντες τὸ ζήτημα ἀπὸ τῆς ἰδικῆς των πλευρᾶς (ὕγιεινὴ ἀνάγκη τῶν ἐξαγχομένων — «βίος ἀνεόρταστος μακρὰ δόδος ἀπανδόκευτος» — παραγωγικωτέρα ἢ ἐργασία, ἀνάπτυξις οἰκογενειακοῦ βίου κ.λ.π.).

β'.

Ὁ τρόπος ὅμως, κατὰ τὸν ὁποῖον ἡ ἐντολὴ τηρεῖται, εἶναι διάφορος εἰς τὰ διάφορα άτομα (ἰδίως παρ' ἡμῖν τοῖς νοτίοις λαοῖς), καὶ διὰ τοῦτο ἐνίοτε ὄχι ἀπλῶς δὲν ἀποδίδει ἡ τήρησις τῆς ὅ,τι ἡ Ἐκκλησία ἀναμένει, ἀλλὰ καὶ ζημίας γίνεται πρόξενος (ἀμέλεια περὶ τὰ θρησκευτικὰ καθήκοντα, οὐδεμία πνευματικὴ ἀνάτασις τούναντίον· διασκεδάσεις ἄσεμνοι, μέθη, σπατάλη, ἐγκλήματα ἐνίοτε, πληξίς καὶ ἀνία πολλάκις κ.λ.π.). Τὸ τελευταῖον αὐτὸ σημεῖον ἐτονίσθη μὲ ἰδιάζουσαν ἐπιμονὴν ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν τῆς «Κυριακῆς ἀργίας», λησμονούντων, ὅτι οὐδενὸς πράγματος ἢ κατάχρησις δύναται νὰ καταργήσῃ τὴν χρῆσιν.

Ὅλως τούναντίον ὅμως, εὐσυνειδήτος καὶ ἀληθῆς τήρησις τῆς ἐντολῆς προάγει τὴν ἀτομικὴν ἐποικοδομὴν καὶ τὴν κοινωνικὴν εὐημερίαν, διότι πρὸ πάντων μὲ τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς ἐντολῆς αὐτῆς ἡμπορεῖ ὁ χριστιανὸς νὰ αἰσθανθῇ τὸν ἑαυτὸν του ὡς ὄν πνευματικὸν καὶ νὰ ἔλθῃ εἰς σχέσιν πρὸς τὸ ἀπόλυτον «Πνεῦμα», τὸν Θεόν, παρὰ τοῦ Ὁποίου προέρχεται «πᾶσα δόσις ἀγαθῆ καὶ πᾶν δώρημα τέλειον».

Προσεκτικὴ, εὐλαβὴς καὶ εὐσυνειδήτος συμμετοχὴ εἰς τὴν δημοσίαν θεῖαν λατρείαν καὶ μετάληψις τῶν θεῶν Μυστηρίων, μετὰ τὴν πρέπουσαν προπαρασκευήν. Προσεκτικὴ καὶ εὐλαβὴς ἀκρόασις τοῦ θείου κηρύγματος καὶ κατ' ἴδιαν μελέτη τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ. Συστηματικὴ ἀπασχόλησις εἰς τὰ πνευματικὰ συμφέροντα τῆς οἰκογενείας, τῶν φίλων, τῶν γνωστῶν· διακονία, μ' ἓνα λόγον εἰς τὸ ἔργον τοῦ Κυρίου. Ἐπίσκεψις τῶν ἀσθενῶν, παραμυθία τῶν θλιβομένων, ἀναζήτησις τῶν πεπλανημένων.

Αὐτὰ ἡμποροῦν νὰ καταστήσουν τὴν Κυριακὴν μας ἀληθινὴν «ἡμέραν Κυρίου», γεμάτην ἀπὸ τὴν ἱεράν συναίσθησιν, ὅτι κατ' αὐτὴν ἀνέτειλεν ὁ Ἥλιος τῆς δικαιοσύνης.

«Εὐφραίνεσθω Σιών, ἀγαλλιάσθω καὶ ὁ οὐρανός, ἐξανέστη Χριστός, νεκρούς ἐγείρας...». Ἦς εἶναι πραγματικὴ ἡμέρα Ἐναστάσεως καὶ ἀληθινὴ ἀφορμὴ πνευματικῆς χαρᾶς «ἡ μὴ τῶν Σαββάτων, ἡ βασιλικὴ καὶ κυρία» ἡμέρα» ἐφ' ὅσον δὲ σημερινὸν δὲν ὑπάρχουν οἱ παρεμβάλλοντες ἐμπόδια διὰ τὴν τήρησιν τῆς ἀργίας τῆς Κυριακῆς, ἅς καταστήσωμεν αὐτὴν πράγματι «ἡμέραν Κυρίου».

ΕΜΜ Γ. ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ

Πρωτοπρεσβύτερος—Κατηχητής

«Ἀρχὴ σοφίας φόβος Κυρίου, σύνεσις δὲ ἀγαθὴ πᾶσι τοῖς ποιοῦσιν αὐτήν...».
(Παροιμ. 1, 7)

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΕΘΝΟΣ

[Ὁμιλία τοῦ Διοῦ τοῦ Θεολογ. Φοιτητικοῦ Οἰκοτροφείου Αἰ. δεσμιολ. κ. Ἰωάννου Σπ. Ράμφου, κατὰ τὸν τῆ 23ῃ Μαρτίου 1954 γενόμενον ἑορτασμόν τῆς ἐπέτειου τῆς Ἐθνικῆς Παλιγγενεσίας ὑπὸ τῶν τροφίμων τοῦ Ἰδρύματος.]

Τὸ Θεολογικὸν Οἰκοτροφεῖον τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἑορτάζει σήμερον μετὰ σύμπαντος τοῦ Ἑλληνικοῦ τὴν μεγάλην ἐθνικὴν μας ἐπέτειον, ἡ ὁποία ὅλως ἰδιαίτεράν θέσιν κατέχει εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ Ἑθνους μας.

Διότι ἡ 25 Μαρτίου 1821 δὲν εἶναι ἀπλῶς ἡ χρονολογία μιᾶς ἐπαναστάσεως· εἶναι ἡ ἐπέτειος τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Γένους μας.

Πρὸ 750 ἀκριβῶς ἐτῶν, ἀπὸ τοῦ τραγικοῦ ἐκείνου 1204, τὸ Ἑθνος ἔβλεπε τὴν ἔνδοξον Αὐτοκρατορίαν του νὰ καταρρεῖ ὑπὸ τὰ πλήγματα τῶν Σταυροφόρων τῆς Δύσεως, τὰ ὑπερήφανα θέματά της νὰ περιέρχονται εἰς τὴν ληστρικὴν διάκρισιν ξενογλώσσω, ἀναλήτων καὶ βαρβάρων κατακτητῶν, τὴν Ἑλληνικὴν Ἐκκλησίαν νὰ διώκεται, τὰ ἱερά καὶ τὰ ὁσιά του νὰ περιέρχονται εἰς χεῖρας τῶν ἐπιδρομέων, τὰς πεποιθήσεις του νὰ περιυβρίζονται καί, τέλος, μεθ' ἱστορικὰς ἐναλλαγὰς καὶ σφαιρασμους πλήρεις δακρύων, τὴν Πόλιν τῶν Κωνσταντίνων, τὴν πόλιν τῆς δόξης καὶ τῶν ὀνείρων, «τὰ ἅγια τῶν ἁγίων» του, νὰ περιέρχονται εἰς τὰς χεῖρας τοῦ τούρκου κατακτητοῦ.

Ἡ ἀρχὴ τοῦ τέλους τῆς ἐνδόξου Αὐτοκρατορίας, πρὸ 750 ἀκριβῶς ἐτῶν, ἦτο μοιραῖον νὰ τὴν ὀδηγήσῃ εἰς τὴν ληξιαρχικὴν πρᾶξιν τοῦ θανάτου της, τὴν 29ην Μαΐου 1453, διὰ τῆς Ἀλώσεως τῆς Βασιλίδος τῶν πόλεων.

Ἡ «πόλις ἐάλω!» Ὅσον ὑπῆρχεν ἡ ΚΠολις ἐλευθέρα, τόσον ὁ Ἑλληνισμὸς, ὀδηγούμενος ἀπὸ τὰς ἐπαγγελίας, τὰ ὄνειρα καὶ τὰς προφητείας τῶν πατέρων του, ἐπίστευεν ὅτι τὸ πᾶν δὲν εἶχεν ἀπολεσθῆ. Ἐφ' ὅσον ὑπῆρχεν ὁ αὐτοκράτωρ τῶν ρωμαίων, ὑπερήφανος προασπιστὴς τῶν τειχῶν τῆς βασιλευσύνης, οὐδεὶς ἦτο δυνατὸν ἐκ τῶν Ἑλλήνων, πού ἐστέναζον ὑπὸ τὸ πέλμα τῶν ποικιλωνύμων δυναστῶν, νὰ χάσῃ τὴν ἐλπίδα ἐπὶ τὴν βεβαίαν καλλιτέραν αὔριον. Ἡ Ἀλωσις τῆς ΚΠόλεως ἀπεκάλυπτε πρὸ τῶν ὀμμάτων τοῦ κατὰ τὸ πλεῖστον ὑποδούλου ἑλληνικοῦ λαοῦ τὸ μέγεθος τῆς καταστροφῆς καὶ τὴν στυγνὴν πραγματικότητα.

Τὸν ὀλεθρον ἐκείνον παραστατικώτατα διαζωγραφίζει ὁ

<..Εὐσέβεια δὲ εἰς Θεὸν ἀρχὴ αἰσθήσεως. Σοφίαν δὲ καὶ παιδείαν ἀσεβεῖς ἐξουθενήσουσιν>.
(Παροιμ. 1, 7)

πρώτος μετὰ τὴν Ἑλωσην Πατριάρχης ΚΠόλεως Γεννάδιος, ὅστις, ὡς ἄλλος Ἱερεμίας, κλαίων ἐπὶ τῶν ἐρειπίων καὶ τῶν συντριμμάτων τοῦ ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ, ἀναφέρει εἰς μίαν τῶν ἐγκυκλίων του, ὅτι : « Ἦν σοφὸν τὸ Γένος ἡμῶν, ἔνδοξον, γενναῖον, φρόνιμον, ἀνδρείον, πᾶσαν τὴν οἰκουμένην ὑποτάξαν εἰς μοναρχίαν καὶ μὴν καὶ τῇ κατ' ἀρετὴν σπουδῇ τε καὶ ἀγιωσύνη... Ἄλλὰ νῦν, φεῦ τῶν κακῶν, ἀπώλετο πᾶν. Ἐάλω γὰρ ἡ Κωνσταντινούπολις !... ».

Τὴν ἄπειρον δυστυχίαν ὁ ἑλληνικὸς λαὸς ἀπέδωκεν εἰς τὴν θεῖαν δίκην διὰ τὰς ἁμαρτίας του. Ἐπίστευεν, ὅτι ὁ Θεός, ὁ Κύριος τῶν δυνάμεων καὶ τῆς δόξης, Ὅστις πρὸς τὸ Ἔθνος ἐπεδαψίλευσε πλουσίαν τὴν εὐλογίαν Του κατὰ τὰς ἐνδόξους ἡμέρας τῆς μεγάλης Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας, ἐπέβαλεν εἰς αὐτὸ δικαίαν τιμωρίαν καὶ δοκιμασίαν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν μίαν ἡμέραν, ὅπως δὴποτε, θὰ τὸ ἀπήλλασσε. Καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦτον εἰς τὰ μετὰ τὴν Ἑλωσην λειτουργοῦντα πρώτα ἐκκλησιαστικά, « κοινὰ— ὡς ἐλέγοντο— σχολεῖα », εἰς τὰς μονάς, εἰς τὴν νάρθηκας τῶν ναῶν καὶ εἰς τοὺς οἴκους τῶν λογιωτέρων κληρικῶν, πρὸ πάσης αὐτοσχεδίου διδασκαλίας, ἐπροτάσσετο ὡς προσευχὴ καὶ ὡς ἱστορικὴ θεία ὑπόμνησις, ἡ ἀνάγνωσις τοῦ 104 ψαλμοῦ, εἰς τὸν ὁποῖον ὁ ψαλμωδὸς ἀναμνησκεται τῆς, θεῖα ἐπιταγῆ, περιπετείας τοῦ Ἰσραὴλ, « τοῦ παιδεύσαι τοὺς ἄρχοντας αὐτοῦ ὡς ἑαυτὸν καὶ τοὺς πρεσβυτέρους αὐτοῦ σοφίσει », καὶ καταλήγει, « ὅτι ἐξήγαγε τὸν λαὸν αὐτοῦ ἐν ἀγαλλιάσει καὶ τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ἐν εὐφροσύνῃ ». Τοιουτοτρόπως, ἐνῶ ἐστέναζεν ὑπὸ τὴν δουλείαν ὁ λαός, ἐπίστευεν ἀκραδάντως εἰς τὴν ἐλευθερίαν.

Καὶ ἐν μέσῳ τοῦ παχυλοῦ σκότους τῆς ἀμαθείας, τὸ ὁποῖον διέσχίζον τρέμουσαι αἱ ἀκτῖνες τῶν φλογῶν τῶν πνευματικῶν λαμπάδων, τὰς ὁποίας ἐκράτει μὲ θυσίας Πατριαρχῶν, Ἀρχιερέων, Ἱερέων καὶ μοναχῶν ἡ Ὁρθόδοξος ἡμῶν Ἐκκλησία, ἐδιδάσκοντο πρὸς τοὺς ἑλληνοπαιδας ἡ ἐνδοξὸς ἱστορία τοῦ Ἔθνους καὶ τὰ ἑλληνικὰ γράμματα, διὰ τὰ προετοιμασθῆ τὸ Γένος διὰ τὴν Ἀνάστασίν του, ἵνα, κατὰ τὸν ψαλμωδόν, « φυλάξῃ τὰ δικαιώματα τοῦ Θεοῦ καὶ τὸν νόμον αὐτοῦ ἐκζητήσῃ ».

Πρωτεργάτις τῆς προετοιμασίας τῆς ἀναστάσεως τοῦ Γένους ἀναδεικνύεται ἡ ἀγία ἡμῶν Ἐκκλησία. Κάτοχος τοῦ σουλτανικοῦ προνομίου, βάσει τοῦ μωαμεθανικοῦ « Ἀχτιναμέ », τὸ

« Μακάριος ἀνὴρ, ὃς οὐκ ἐπορεύθη ἐν βουλῇ ἀσεβῶν, καὶ ἐν ὁδῷ ἁμαρτωλῶν οὐκ ἔστη καὶ ἐπὶ καθέδραν λοιμῶν οὐκ ἐκάθηται ».

(Ψαλμ. 1, 1)

χρησιμοποιεῖ ὄχι διὰ νὰ δεσπόσῃ, ἀλλὰ διὰ νὰ διαφυλάξῃ τὰ ἱερά καὶ τὰ ὄσια τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ διὰ νὰ διαδώσῃ τὸ ἑλληνικὸν φῶς διὰ τῆς παιδείας. Ἰδρύει σχολάς, μετατρέπει τὰς μονὰς εἰς φάρους πνευματικούς, καὶ διὰ τῶν ὀργάνων τῆς φθάνει μέχρι καὶ τοῦ τελευταίου χωρίου, διὰ νὰ διαφυλάξῃ ὑπὸ τὴν τέφραν τῶν ἐρειπίων τὴν ἱερὰν ἀνθρακίαν, ἣ ὁποία, ὅταν ἔλθῃ τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, θὰ δώσῃ τὸ φωτεινὸν μετέωρον τῆς 25 Μαρτίου 1821.

Στρατιὰ ὀλόκληρος κληρικῶν ἐπὶ κεφαλῆς τῶν λογίων τοῦ Γένους μάχεται τὸν ἱερόν ἀγῶνα. Καὶ εἶναι ἀξιοσημείωτον, ὅτι πᾶσα κίνησις ἐκπαιδευτικὴ μόνον ὑπὸ τὰς πτέρυγας τῆς Ἐκκλησίας ἀναπτύσσεται καὶ φωτίζει.

Πρὸς τὸν ἡγεμόνα τῆς Μάνης Πετρόμπετην Μαυρομιχάλην, σκοποῦντα νὰ ἰδρῦσῃ σχολήν, ἔγραφε τὰ ἐξῆς χαρακτηριστικὰ ὁ Ἰωάν. Καποδίστριας: «Ἄν τὰ σχολεῖα εὐδοκίμοισι πολλαχού τῆς Ἑλλάδος, τοῦτο συμβαίνει, διότι εὐρίσκονται ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς Ἐκκλησίας καὶ μόνον διὰ τοῦτο ἢ Πύλη σέβεται αὐτά. Ὅταν ὅμως ὑποπτευθῆ, ὅτι τὰ καθιδρύματα ταῦτα δύνανται ν' ἀποβῶσιν ἐστία ἐπαναστάσεως, θὰ καταστρέψῃ αὐτὰ καὶ οὐδὲν θὰ ἠδύνατο νὰ ἀναχαιτίσῃ τοὺς καταδιωγμούς. Ἰδρύνοντες λοιπὸν τὴν σχολήν σας, ἔχετε πάντα ταῦτα πρὸ ὀφθαλμῶν. Ἐξαρτήσατε αὐτὴν καθ' ὀλοκληρίαν ἀπὸ τοῦ Πατριαρχείου καὶ μεταχειρισθῆτε καλοὺς διδασκάλους, ἵνα διδάξωσι τὴν ἐθνικὴν ἡμῶν γλῶσσαν, τὰ θρησκευτικὰ, στοιχειώδη φυσικὰ καὶ ἱστορίαν. Μὴ περιβάλετε δι' οὐδεμιᾶς ἐπιδεικτικότητος τὸ νέον τοῦτο καθιδρύμα, ἀλλὰ θεωρήσατε αὐτὸ ὡς παράρτημα τῆς Ἐκκλησίας». Ἡ τελευταία αὐτῆ φράσις τοῦ Καποδιστριαίου χαρακτηρίζει τὴν θέσιν τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὴν ἕκτατον ἐκείνην πνευματικὴν κίνησιν, ἡ δὲ Κοραῆς, ὁ κατ' ἐξοχὴν ἀναμορφωτῆς τῆς ἑλληνικῆς παιδείας, ἔχων ὑπ' ὄψει τὰς σχετικὰς ἐνεργείας τῆς Ἐκκλησίας, ἔγραψεν: «Εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ὡς εἰς κοινὴν μητέρα, εἶναι τὸ Γένος προσκεκολλημένον καὶ διὰ τὴν μητρικὴν φροντίδα, τὴν ὁποίαν δείχνει καθ' ἡμέραν ὑπὲρ τῆς παιδείας τοῦ Γένους...».

Κατόπιν τῆς αὐτῆς πνευματικῆς προεργασίας, τὸ Γένος εὐρέθη ἔτοιμον νὰ δεχθῆ τὸ φιλελεύθερον μήνυμα τῆς Φιλικῆς Ἐταιρείας καὶ τὸ χαρμόσυνον ἄγγελμα, τὸ ὁποῖον ἔψαλεν ἡ μαρτυρικὴ λύρα τοῦ Ρήγα.

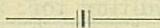
«Ἄλλ' ἢ ἐν τῷ νόμῳ Κυρίου τὸ θέλημα αὐτοῦ, καὶ ἐν τῷ νόμῳ
Αὐτοῦ μελετήσῃ ἡμέρας καὶ νυκτός». (Ψαλμ. 1, 2)

Τὴν λαμπρὰν ἡμέραν τῆς 25 Μαρτίου 1821 προητοίμα-
σεν ἡ Ἐκκλησιά τοῦ Ἔθνους, ἡ ὁποία εἰς τὸν ὑπὲρ τῆς ἐλευ-
θερίας ἀγῶνα αὐτοῦ διέθεσεν ὅλας τὰς δυνάμεις τῆς καὶ ἐνεψύ-
χωσε τὸν λαόν, διδάσκουσα ὅτι ὁ προκείμενος ἀγὼν δὲν ἦτο ἀγὼν
βελτιώσεως τῆς ζωῆς, ἀλλὰ «ζωῆς ἢ θανάτου». Τὰ ἐπαναστατικὰ
ὄπλα, ἐλάχιστα κατ' ἀρχάς, περισσότερα μετὰ ταῦτα, τὰ ἐστεφά-
νωσεν ἡ νίκη, διότι οἱ μαχόμενοι ἐπίστευσαν εἰς τὴν Ἑλλάδα
ὡς πρὸς ἰδέαν καὶ ἀντέταξαν τὴν ψυχὴν των κατὰ τῆς ὕλης, τὴν
ψυχὴν ἐκείνην, ἡ ὁποία τὸν μικροσῶμον Δαβὶδ εἶχε βοηθήσει
διὰ τὴν νικῆσιν τὸν Γολιάθ.

Χωρὶς τὴν πνευματικὴν προετοιμασίαν τοῦ Γένους ἡ με-
γάλη ἡμέρα, τὴν ὁποίαν ἐορτάζομεν σήμερον, ὡς ἡμέραν Ἀνα-
στάσεως, δὲν θὰ ὑπῆρχε.

Τὴν 25 Μαρτίου 1821 οὐδεμία ἄλλη ἱστορικὴ τοῦ Ἔ-
θνους μας ἡμερομηνία εἶναι δυνατὸν νὰ σκιασθῇ. Διότι κατ' αὐ-
τὴν ἡ Ἑλλὰς ἀνέστη.

Τιμὴ καὶ δόξα ἀφθίτος ὀφείλεται εἰς τοὺς ἐνδόξους ἥρωας
καὶ τοὺς ἀοιδίμους Ἐθνάρχας καὶ τοὺς ὑποστηρικτὰς τῆς παι-
δείας, τιμὴ καὶ δόξα εἰς τοὺς ἀφανεῖς Διδασκάλους τοῦ Γένους.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΙΝΗΣΙΝ ΜΑΣ

ΤΟ ΕΞΟΜΟΛΟΓΗΤΙΚΟΝ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟΝ

Τὴν 11 Φεβρουαρίου ε. ε. ἤρχισεν ἡ λειτουργία τοῦ συσταθέντος παρὰ
τῆ Ἀποστολ. Διακονίᾳ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὑπὸ τοῦ Μακ. Ἀρχιε-
πισκόπου Ἀθηνῶν κ. Σπυρίδωνος εἰδικοῦ Φροντιστηρίου διὰ τοὺς Πνευμα-
τικὸς Πατέρας τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν. Ἐκλήθησαν τριάκοντα
Κληρικοί, οἵτινες, ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας ἀντιληφθέντες τὴν σπουδαιότητα
τοῦ Φροντιστηρίου, προσέρχονται μετὰ προθυμίας ἀνελλιπῶς εἰς αὐτό.

Αἱ ἐργασίαι του διαιροῦνται εἰς δύο μέρη.

Τὸ πρῶτον περιλαμβάνει διδασκαλίαν ψυχολογικῶν μαθημάτων, τῶν
ὁποίων σκοπὸς εἶναι νὰ βοηθήσουν τὸν Ἐξομολόγον εἰς τὴν διὰ ψυχολο-
γικῶν κριτηρίων διάγνωσιν τοῦ ἀληθοῦς χαρακτήρος τοῦ ἐξομολογουμένου
καὶ οὕτω ἐπιτύχουν νὰ διεισδύσουν εἰς τὸ βάθος τῆς ψυχῆς του, τὴν ὁποίαν
ἔχουν ἀποστολὴν νὰ θεραπεύσουν ἐκ τῶν τραυμάτων τῆς ἁμαρτίας. Εἰδι-
κὸς Φροντιστὴς, μὲ πείραν μακροχρόνιον καὶ ἐπιστημονικὴν ἐνημερότητα,
διδάσκει τὰ μαθήματα ταῦτα ἐπὶ μίαν ὥραν καθ' ἑβδομάδα.

Τὸ δεῦτερον μέρος περιλαμβάνει καθαρῶς ἐξομολογητικῆς φύσεως θέ-
ματα, τὰ ὁποῖα ἐρευνῶνται ἀπὸ πάσης πλευρᾶς. Εἰς ἐκ τῶν φοιτῶντων εἰς
τὸ Φροντιστήριον ἀναλαμβάνει τὴν εἰσηγητικὴν ἐνὸς ὄρισμένου ὑπὸ τοῦ
προγράμματος καθοριζομένου θέματος, μὲ σκοπὸν νὰ θίξῃ τὰ κυριώτερα ση-
μεῖα αὐτοῦ καὶ νὰ ἐπισημάνῃ τὰ χρήζοντα συζητήσεως καὶ λεπτομερεστέρως
ἐρεῦνης. Ἐπακολουθεῖ εὐρεῖα καὶ λίαν ἐνδιαφέρουσα συζήτησις, ἐκτίθενται
ὄλοι, κατὰ τὸ δυνατόν, αἱ ἀπόψεις ὑπὸ τὴν καθοδήγησιν τοῦ διευθύνοντος

τὸ Φροντιστήριον Ἀρμοδίου Διευθυντοῦ τῆς Ἀποστολ. Διακονίας καὶ ἐν τέλει ἐξάγονται τὰ χρήσιμα διὰ τὸ ἔργον τῆς Ἐξομολογήσεως συμπέρασματα.

Τὸ κατὰ τὰς συζητήσεις ἀναπτυσσόμενον ἐνδιαφέρον εἶναι ἀληθῶς μέγα, διότι ἡ σπουδαιότης τῶν θεμάτων εἶναι μεγάλη, ἀλλὰ καὶ διότι κατ' αὐτὴν ἐρυνᾶται τὸ συζητούμενον θέμα ἐν πάσῃ λεπτομερείᾳ.

Ὅτι αἱ ἐργασίαι τοῦ πρώτου μηνὸς παρέχουν τὸ ἐνδύσημον, διὰ τὸ ἐκ τοῦ Φροντιστηρίου τούτου ὠφέλειται διὰ τὸ ἔργον τῆς ἱερᾶς Ἐξομολογήσεως θὰ εἶναι ἀσφαλῶς μέγιστα.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΤΟΥ Τ.Α.Κ.Ε.

Κατὰ τὴν συνεδρίαν τοῦ Δ. Σ. τῆς 12 παρελθ. μηνὸς *ἐχορηγήθησαν αἱ ἐξῆς συντάξεις*: 1) Λόγῳ γήρατος εἰς τοὺς α) Μίχαλον Γεώργιον τοῦ Βασιλείου, τέως ἐφημέριον ἐνορίας Κοινῆς Ἱ. Μητροπόλεως Χίου, ἐκ δραχμῶν 410.000 μηνιαίως ἀπὸ 1 Νοεμβρίου 1953. β) Σιώζον Θεοχάρην τοῦ Ἀναστασίου, τέως ἐφημέριον ἐνορίας Παχυκαλάμου Ἱ. Μητροπόλεως Ἱ. Μητροπόλεως καὶ Προβέζης, ἐκ δραχμῶν 410.000 μηνιαίως ἀπὸ τῆς 1 Νοεμβρίου 1953. γ) Δημητριάδην Κωνσταντίνου τοῦ Ἰωάννου, τέως ἐφημέριον ἐνορίας Φτελιᾶς Ἱ. Μητροπόλεως Δράμας, ἐκ δραχμῶν 410.000 μηνιαίως ἀπὸ 1 Νοεμβρίου 1953.

2) Λόγῳ ἀναπηρίας εἰς τὸν Κασώλην Θεόδωρον τοῦ Δημητρίου, τέως ἐφημέριον ἐνορίας Καστανέας Ἱ. Μητροπόλεως Σάμου καὶ Ἰκαρίας, ἐκ δραχμῶν 410.000 μηνιαίως ἀπὸ τῆς 1 Αὐγούστου 1953.

Μετεβιβάσθησαν δὲ αἱ συντάξεις: α) Τοῦ ἀποβιώσαντος ἱερέως Παπαδοπούλου Παναγιώτου τοῦ Δημητρίου, εἰς τὴν χήραν πρεσβυτέραν του Ἑλένην ἀπὸ 21 Ἰανουαρίου 1954 καὶ ἐκ δραχμῶν 1.219 μηνιαίως (βασικῆ). β) Τοῦ ἀποβιώσαντος ἱερέως Κάντζαρη Ἀντωνίου τοῦ Ἀθανασίου, εἰς τὴν χήραν πρεσβυτέραν του Μαγδαληνὴν καὶ τὴν ἄγαμον θυγατέρα του Ἑλένην ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου 1954 καὶ ἐκ δραχμῶν 347.000. γ) Τοῦ ἀποβιώσαντος ἱερέως Ἀλεξίου Εὐριπίδου τοῦ Ἰωάννου, εἰς τὴν χήραν πρεσβυτέραν του Εὐτυχίαν ἀπὸ τῆς 1 Φεβρουαρίου 1953 καὶ ἐκ δραχμῶν 624 μηνιαίως (βασικῆ).

Κατὰ τὴν αὐτὴν συνεδρίαν *ἐχορηγήθη ἐφ' ἅπαξ βοήθημα* ἐκ τοῦ Ταμείου Ἀρωγῆς εἰς τοὺς: α) Μίχαλον Γεώργιον δραχ. 2.810.000, β) Σιώζον Θεοχάρην δραχ. 2.810.000, γ) Δημητριάδην Κωνστ. δραχ. 2.810.000, δ) Κασώλην Θεόδωρον δραχ. 2.780.000.

Κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 22 παρελθ. μηνὸς *ἐχορηγήθησαν αἱ ἀκόλουθοι συντάξεις*: Λόγῳ γήρατος εἰς τοὺς: α) Ἀντωνόπουλον Νικόλαον τοῦ Εὐθυμίου, τέως ἐφημέριον ἐνορίας Νέας Ἀγχιάλου Ἱ. Μητροπόλεως Πολυανῆς, ἐκ δραχμῶν 402.000 μηνιαίως ἀπὸ 1 Νοεμβρίου 1953. β) Παπαλεξίου Χρήστον τοῦ Ἀλεξάνδρου, τέως ἐφημέριον ἐνορίας Ἐδέσσης Ἱ. Μητροπόλεως Ἐδέσσης, ἐκ δραχμῶν 419.000 μηνιαίως ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου 1954. γ) Παπαγεωργίου Χρήστον τοῦ Γεωργίου, τέως ἐφημέριον ἐνορίας Βρύσεως Ἱ. Μητροπόλεως Καρυστίας ἐκ δραχμῶν 419.000 μηνιαίως ἀπὸ 1 Φεβρουαρίου 1954.

2) Λόγῳ ἀναπηρίας, εἰς τὸν Αὐγουστάζην Ἰωάννην τοῦ Ἐμμανουήλ, τέως ἐφημέριον ἐνορίας Ἰστρίου Ἱ. Μητροπόλεως Ρόδου, ἐκ δραχμῶν 300.000 μηνιαίως ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου 1954.

3) Λόγω προώρου θανάτου, εις τάς: α) Πρεσβυτέραν Εύθυμian, χήραν αποβιώσαντος ιερέως Βασιλείου Βασιλείου του Γεωργίου, τέως έφημερίου τής ένορίας Γραμματικού 'Ι. Μητροπόλεως Θεσσαλιώτιδος, και την άγαμον αυτής θυγατέρα Δέσποιναν εκ δραχ. 300.000 μηνιαίως από 14 Δεκεμβρίου 1953. β) Ειρήνην, άγαμον θυγατέρα του αποβιώσαντος ιερέως Σπανού 'Ιωάννου του Νικολάου, τέως έφημερίου τής ένορίας 'Αργους 'Ορεστικού 'Ι. Μητροπόλεως Καστορίας, εκ δραχμῶν 392.000 από 1 'Ιανουαρίου 1954.

Μετεβιβάσθησαν δε αι συντάξεις: α) Τής ύπανδρευθείσης πρεσβυτέρας 'Ελένης Γεωργίου Στραβολαίμου εις την άγαμον θυγατέρα αυτής Αικατερίνην Γεωργίου Στραβολαίμου από 1 Φεβρουαρίου 1954 και εκ δραχ. 1.338 μηνιαίως (βασική). β) Τής αποβιώσασης πρεσβυτέρας Κυριακής Γεωργίου Καραμπουρνιώτου, εις την άγαμον θυγατέρα αυτής 'Ιφιγένειαν εκ δραχμῶν 540 μηνιαίως (βασική), από

Κατά την αὐτήν συνεδρίαν *έχορηγήθη έφ' άπαξ βοήθημα* εκ του Ταμείου 'Αρωγής εις τούς: α) 'Αντωνόπουλον Νικόλαον δραχ. 2.680.000, β) Παπαλεξιου Χρήστον δραχ. 2.830.000, γ) Παπαγεωργίου Χρήστον δραχ. 2.840.000, δ) Βασιλείου Εύθυμian δραχ. 960.000, ε) Σπανού Ειρήνην δραχ. 2.830.000.

Κατά την συνεδρίαν τής 11ης τρέχ. μηνός *άπενεμήθησαν αι εξής συντάξεις:* 1) Λόγω γήρατος εις τούς: α) Κωνσταντάκη Διονύσιον του 'Αγγελή, τέως έφημερίου ένορίας Φαρακλάτων 'Ι. Μητροπόλεως Κεφαλληνίας, εκ δραχμῶν 410.000 μηνιαίως από 1 Νοεμβρίου 1953. β) Βαλσαμόπουλον Γεώργιον του 'Αναστασίου, τέως έφημερίου Κεφαλοχωρίου 'Ι. Μητροπόλεως Βερορίας, εκ δραχμῶν 373.000 μηνιαίως από 1 Αυγούστου 1952. γ) Μπακάμη Χαράλαμπον του Βλασίου, τέως έφημερίου Συκιάς 'Ι. Μητροπόλεως Κορινθίας, εκ δραχμῶν 419.000 μηνιαίως από 1 Μαρτίου 1954.

2) Λόγω προώρου θανάτου, εις τάς: α) 'Αγγελικήν, χήραν του αποβιώσαντος ιερέως Μουσουρούλη Κωνσταντίνου του Νικολάου, τέως έφημερίου ένορίας Πισπιλούντων 'Ι. Μητροπόλεως Χίου, και την άγαμον θυγατέρα της Δέσποιναν εκ δραχμῶν 385.000 μηνιαίως από 5 Φεβρουαρίου 1954. β) 'Ανθήν, χήραν του αποβιώσαντος ιερέως 'Αλεξανδροπούλου Στεφάνου του Διονυσίου, τέως εφημερίου ένορίας Καρδιακαύτη 'Ι. Μητροπόλεως 'Ηλείας, εκ δραχμῶν 350.000 μηνιαίως από 6 Δεκεμβρίου 1953. γ) Κατίναν, άγαμον αδελφήν του αποβιώσαντος ιερέως Τσαλπατούρου Παναγιώτου του Κωνσταντίνου, τέως έφημερίου ένορίας Διακοπτού 'Ι. Μητροπόλεως Καλαβρύτων και Αιγιαλείας, εκ δραχμῶν 322.000 μηνιαίως από 9 'Ιανουαρίου 1954.

Κατά την αὐτήν συνεδρίαν *έχορηγήθη έφ' άπαξ βοήθημα* εκ του Ταμείου 'Αρωγής εις τούς: α) Κωνσταντάκη Διονύσιον δραχ. 2.810.000, β) Βαλσαμόπουλον Γεώργιον δραχ. 2.660.000, γ) Μπακάμη Χαράλαμπον δραχ. 2.850.000, δ) Μουσουρούλη 'Αγγελικήν 2.840.000, ε) 'Αλεξανδροπούλου 'Ανθήν δραχ. 2.320.000, ε) Τσαλπατούρου Κατίναν δραχ. 2.830.000.

Ο Δ Η Γ Ι Α Ι

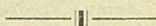
Α'. Διά την εισαγωγήν άσθενούς εις Νοσοκομείον άπαιτείται: Γνωμάτευσις του Νομιάτρου, κατόπιν εξετάσεως του άσθενούς, γενομένης κατ' έντολήν του Τοπικού Τ. Α. Κ. Ε. τῆ αιτήσει του ένδιαφερομένου. Βάσει τῆς ός άνω γνωματεύσεως εκδίδεται ύπό του Τοπικού Τ. Α. Κ. Ε. εισιτήριον διά Νοσοκομείον ἢ Κλινικήν, μεθ' ἧς έχει συμβληθῆ το

Τ.Α.Κ.Ε. ἢ καὶ τῆς ἀρεσκείας τοῦ ἀσθενοῦς, βάσει ἐγγράφου δηλώσεως τοῦ περὶ τούτου, ὅποτε τὴν προκύπτουσαν διαφορὰν νοσηλείας μεταξὺ τῆς δαπάνης τῆς καταβαλλομένης εἰς τὰς κλινικὰς μεθ' ὧν τυγχάνει συμβεβλημένον τὸ Τ.Α.Κ.Ε. καὶ τῆς δαπάνης τῆς καταβαλλομένης εἰς τὴν κλινικὴν τῆς ἀρεσκείας του, καταβάλλει ὁ ἐνδιαφερόμενος.

Τὸ οὕτως ἐκδοθὲν εἰσιτήριοι εἶναι ὠρισμένης διάρκειας, εἰς περίπτωσιν δὲ ἀνάγκης παρατάσεως τῆς θεραπείας ἐν τῷ Νοσοκομείῳ ἀπαιτεῖται ἡ αὐτὴ διαδικασία τῆς ἐκ νέου ἐξετάσεως καὶ γνωματεύσεως ὑπὸ τοῦ Νομιάτρου καὶ ἐκδόσεως ὑπὸ τοῦ Τοπικοῦ Τ.Α.Κ.Ε. δελτίου παρατάσεως τῆς εἰς τὸ Νοσοκομεῖον νοσηλείας, ὠρισμένης καὶ τούτου διάρκειας, μετὰ τὴν ἐκποίησιν τῆς ὁμοίας, εἰς περίπτωσιν καὶ πάλιν ἀνάγκης παρατάσεως τῆς θεραπείας, θὰ πρέπει νὰ συνεχίζεται ἡ αὐτὴ διαδικασία.

Β'. Διὰ ἠλεκτροθεραπείας, ἐργαστηριακὰς ἐξετάσεις κ.λ.π. : Διὰ ταύτας, ἐφ' ὅσον μὲν θὰ γίνωνται πρὸ τῆς εἰσόδου τοῦ ἀσθενοῦς εἰς Νοσοκομεῖον, δέον νὰ τηρῆται ἡ αὐτὴ διαδικασία, ὡς καὶ διὰ τὴν εἰσαγωγὴν εἰς Νοσοκομεῖον, τῆς ἐξετάσεως καὶ γνωματεύσεως δηλαδὴ ὑπὸ τοῦ Νομιάτρου καὶ τῆς ἐκδόσεως ὑπὸ τοῦ Τοπικοῦ Τ.Α.Κ.Ε. δελτίου παραπομπῆς εἰς ἐξέτασιν κ.λ.π., ἐφ' ὅσον ὅμως θὰ γίνωνται κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐν Νοσοκομείῳ νοσηλείας, αὐταὶ θὰ παραγγέλωνται ὑπὸ τοῦ θεράποντος ἰατροῦ, μὴ τηρουμένης τῆς ὡς εἴρηται ἀνωτέρω διαδικασίας.

Γ'. Διὰ τὴν χορήγησιν φαρμάκων : Αὕτη ἐπιτρέπεται μόνον κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐν Νοσοκομείῳ νοσηλείας τοῦ ἀσθενοῦς καὶ εἰς οὐδεμίαν ἄλλην περίπτωσιν, ἀπαιτεῖται δὲ συνταγὴ τοῦ θεράποντος ἰατροῦ.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Αἰδεσιμώτατον Παναγιώτην Ἰωάν. Γεωργουλήν, Βέρβαινα Κυνορίας : Ἐπιστολαὶ 16-1 καὶ 18-2-1954 ἐλήφθησαν ὁμοίως ἐπιταγὴ 40.000 δραχμῶν. Ἐνεγράφητε συνδρομητῆς τοῦ περιοδικοῦ «Τὸ Χαρούμενο Σπίτι» καὶ σχετικὴ ἀπόδειξις σὰς ἐστάλη. Δι' ὑπολειφθὲν ποσὸν 20.000 σὰς ἐστάλη «Ὁ Ἐφημέριος» 1952, εἰς ἡμεροδελτικῆς 1954 καὶ δύο «Συμβουλαὶ πρὸς Ἐξομολογούμενον» μετὰ σχετικὴν τιμολογίαν. Κόρινθε, παρακαλοῦμεν, ἐπιεικῶς ποιᾶν τινὰ ἀνωμαλίαν ὀφειλομένην εἰς ἐναλλαγὴν ὑπαλλήλων.— **Αἶδεσ. Βλάσιον Δημητριάδην, Ξάνθην :** Ἐπιστολή σας 29-1-954 ἐλήφθη καὶ ζητούμενα φυλλάδια σὰς ἀπεστάλησαν δωρεάν.— **Αἶδεσ. Θεόδωρον Θεοδοσίου, Τσοῦκα-Φαράκλα Χαλκίδος :** Ἐπιστολαὶ σας ἐλήφθησαν ὁ τόμος τοῦ «Ἐφημερίου» 1953 σὰς ἐστάλη τιμᾶται δρχ. 15.000 ἐπίσης ἐστάλη ζητηθὲν ἕτερον βιβλίον.— **Αἶδεσ. Ἰωάν. Θαλασσινόν, Μέσα Μουλιανὰ Σητείας :** Ἐπιστολή σας ἐλήφθη. Ζητούμενα βιβλία σὰς ἐστάλησαν, πλὴν «Ἱερατικοῦ», ὅπερ ἐξαντλήθη ἐνταυνοῦνται ἤδη ἐπανεέλθετε ἀργότερον. Ἄδυνατοῦμεν ἐκπληρώσωμεν ἐπιθυμίαν Σπυριδάκη.— **Αἶδεσ. Γεράσιμον Καπᾶτον, Καρυσὸς Κεφαλληνίας :** Ἐπιστολή σας καὶ 10.000 ἐλήφθησαν δευτέρου τόμου τοῦ «Ἐφημερίου» σὰς ἀπεστάλη ἐχρῶσθητε με 5.000 δραχμάς, ἃς δύνασθε ν' ἀποστείλητε ταχυδρομῶς.— **Αἶδεσ. Κωνστ. Κωνσταντινίου, Κορητᾶ-Μεραμβέλλου Κορήθου :** Ἐπιστολή σας 19-2-954 καὶ ἐπιταγὴ ἐλήφθησαν, σὰς ἐστάλη δὲ σχετικὴ ἀπόδειξις. Ἀριθμὸς ἀποστελλομένων τευχῶν «Χαρ. Παιδιῶν» ἠδῆξήθη κατὰ 20. Πρόθυμος ἐξυπηρέτησις μας καὶ θερμὸν ἐνδιαφέρον σας μᾶς συγκινοῦν σὰς συγκαίρομεν.— **Αἶδεσ. Σταύρον Κοντόβαν, Καλύβια Ἀργινοῦ :** Ἐπιστολή

σας 3-2-954 ἐλήφθη. Ἐκ τῶν ζητουμένων βιβλίων σὰς ἀπεστάλη μόνον ἡ «Παρακλητικὴ», τῶν ὑπολοίπων ἐξαντληθέντων ἐπανέλθεις παρακαλούμεν ἀργότερον, διότι θ' ἀναυπωθοῦν. Ἀξία «Μ. Ὁρολόγιον» ἐλήφθη καὶ σὰς ἀπεστάλη τὸ σχετικὸν γραμματίον. Προταθεῖσα ἐνυγράφη εἰς τοὺς συνδρομητὰς τοῦ περιοδικοῦ «Τὸ Χαρούμενο Σπίτι» εὐχαριστοῦμεν.— **Αἶδες.** Ἀριστείδην Καραγιάννην, Μαντιοῦδιον - Εὐβοίας : Ἐπιστολὴ σας 23-2-954 ἐλήφθη καὶ ζητούμενα ἡμερολόγια σὰς ἐστάλησαν, συνημέρον δελτίον ἐμφαίνει τιμὴν.— **Αἶδες.** Σταμάτιον Κούσαν, Ἀρμενάδες Κεοκίρας : Ἐπιστολαὶ σας ἐλήφθησαν καὶ ζητούμενα βιβλία σὰς ἀπεστάλησαν. Ἡ «Φωνὴ Κυρίου» δὲν ἀποστέλλεται εἰς ἄτομα· δύνασθε ὅμως νὰ ἐγγράφητε τὸν ἱερὸν ναὸν σας συνδρομητὴν, ἵνα λαμβάνη ὅστος ὄρισμένον ἀριθμὸν ἐβδομαδιαίως καὶ διανέμη ταῦτα δωρεὰν εἰς τοὺς χριστιανούς. Ὁ Ναὸς ἐπιβαρύνεται μὲ τεσσαράκοντα δραχμὰς δι' ἕκαστον ἀνάυπτον, ἐπὶ πλεόν ταχυδρομικά.— **Αἶδες.** Θωμᾶν Κολυβόπουλον, Τρίκκαλα - Βεροίας : Ἐπιστολὴ σας ἐλήφθη· ζητούμενον βιβλίον σὰς ἀπεστάλη.— **Αἶδες.** Νικόλαον Καλτσίδην, Ἐφημέριον Πετροχωρίου καὶ Μικροῦ Εὐμορίου Εἰρήνης : Ἐπιστολὴ σας 24-1-954 ἐλήφθη. Ἐκ τῶν ζητουμένων βιβλίων δὲν ὑπάρχον «Ἱερὸν Εὐαγγέλιον», «Μηραῖα» καὶ «Δειτουρχικόν». Ἐκ τῶν ὑπολοίπων ἡ Ἀποστ. Διακονία διαθεῖται «Μ. Ὁρολόγιον» πρὸς 80.000 δραχ. καὶ «Ψαλτήριον» πρὸς 35.000 δραχμὰς, τὰ δὲ ἄλλα δυνάμεθα νὰ σὰς τὰ προμηθεύσωμεν παρὰ τρίτων τοῖς μετροητοῖς ἦτοι : Παρακλητικὴ 180.000, Τριψάδιον 160.000, Πεντηχοστάριον 160.000, Ἀπόστολος 60.000 καὶ Τυπικόν 60.000. Εὐκολοῖται πληροῦσθαι μόνον διὰ τὰς ἐκδόσεις τῆς Ἀπ. Διακονίας παρεχόμενα.— **Αἶδες.** Χαρίλαον Διάσκων, Χοσέφιν Ἀρσοπηγῆς Ἄρτης : Ἐπιστολὴ σας 22-1-54 καὶ ἐπιταγὴ 69.000 δραχμῶν ἐλήφθη· ζητούμενα σὰς ἀπεστάλησαν.— **Αἶδες.** Κοσμῶν Κ. Δέκκων, Ἅγιον Νικόλαον Μονεμβασίας : Διὰ νὰ σὰς ἀποσταλοῦν οἱ τόμοι τῆς «Ἐκκλησίας» δέον νὰ ἐμβάσητε πρῶτον τὴν ἄξιαν των, ἀνὰ 50.000 δραχμὰς δι' ἕκαστον. Ἐπιταγὴ 25.000 ἐλήφθη καὶ σὰς ἀποστέλλεται ἡ ἐξόφλησις τοῦ λογαριασμοῦ· εὐχαριστοῦμεν.— **Αἶδες.** Ἄθαν. Μπουνέλην, Κίριον - Σοφάδες Καρδίτσας : Δελτάριον 13-2-954 καὶ ἐπιταγὴν 96.000 δραχμῶν ἐλάβομεν καὶ σὰς ἀποστείλαμεν τὴν σχετικὴν ἀπόδειξιν. Ἀριθμὸς ἀποτελλομένων τευχῶν «Χαρούμενον Παιδιῶν» ἠυξήθη ἀπὸ 50 εἰς 100. Συγκαίρομεν καὶ εὐχαριστοῦμεν.— **Αἶδες.** Παῦλον Παπαματθαίουκην, Παροῦ - Ἱεράπετρας Κρήτης : Ἐπιστολὴ σας 26-2-954 ἐλήφθη· ζητούμενον βιβλίον δὲν ὑπάρχει.— **Αἶδες.** Δημητ. Παπακόστα, Μηλιαρὰ Ἄρτης : Δελτάριον τῆς 13-1-954 ἐλήφθη καὶ ζητούμενα σὰς ἐστάλησαν. Ἐλπίζομεν μελλοντικῶς ν' ἀναποκοιτῶμεν ἐπιθυμίαν σας.— **Πανοσιολ. Δημήτρ. Παναγιωτόπουλον, Διευθυντὴν Β.Ι.Ο., Ἰ Μεραρχίας Σ.Τ.Γ. 919 :** Ἐπιστολὴ σας 22-1-954 ἐλήφθη καὶ ζητούμενα σὰς ἐστάλησαν.— **Αἶδες.** Γεωργ. Παπαγεωργόπουλον, Ἐφημέριον Ἁγίου Δημητρίου Ἀργινοῦ : Δελτάριον 30-1-954 καὶ ἐπιταγὴ 60.000 δραχμῶν ἐλήφθησαν· ζητούμενα βιβλία σὰς ἀπεστάλησαν· κρατοῦμεν εἰς τὴν διάθεσίν σας 5.000 δραχμὰς.— **Αἶδες.** Νικολ. Πατσούλην, Μαραθόκαμπον Σάμου : Ἐπιστολὴ σας καὶ χρήματα ἐλήφθησαν· ζητούμενα βιβλία ἀπεστάλησαν. Ἀνευγόμενοι εὐχαριστοῦμεν. Ἀναμένομεν συνδρομάς.— **Αἶδες.** Ἐμμανουὴλ Πάγκαλον, Πρίναν Μεραμβέλλου : Ἐπιστολὴ σας 2-2-954 ἐλήφθη καὶ ζητούμενα ἐστάλησαν. Ἐνυγράφητε συνδρομητῆς εἰς τὸ περιοδικόν «Τὸ Χαρ. Σπίτι». Ὅμοιος εἰς «Τὰ Χαρ. Παιδιά» διὰ 10 φυλλάδια μηνιαίως καὶ σὰς εὐχαριστοῦμεν συγκαίροτες.— **Πανοσιολ. Καισάριον Φιλοθεῖτην, Σφάκα Σητείας Κρήτης :** Ἐπιστολὴ σας 2-3-954 καὶ χρήματα ἐλήφθησαν· ἀποστέλλεται τὸ σχετικὸν γραμματίον. Εὐχαριστοῦμεν.— **Αἶδες.** Ἰωάννην Χαμαῖον, Νεροτριβιά - Φαγῶν Χαλκίδος : Ἐπιστολὴ σας 6-2-54 ἐλήφθη

καὶ τὰ ζητούμενα ἐστάλησαν. Ἡ «Φωνὴ Κυρίου» δὲν ἀποστέλλεται εἰς ἄτομα· δύνασθε ὅμως νὰ ἐγγράψητε συνδρομητὴν τὸν ἱερὸν Ναὸν σας δι' ὄρισμένον ἀριθμὸν ἐβδομαδιαίως, ἵνα σὰς ἀποστέλλεται τακτικῶς. Ὁ ναὸς ἐπιβαρύνεται μὲ 40 δραχμὰς δι' ἕκαστον φύλλον μὲ τὰ ταχυδρομικὰ ἔξοδα ἐπὶ πλεόν.— **Πανοσιολ. Λεόντιον Διαβάτην**, Ἀμφισσαν: Ἐπιστολὴ σας 25-2-954 καὶ συνημμένα καθὼς καὶ ἐπιταγὴ ἐλήφθησαν. Ἀλλαγὰι διευθύνσεων μετατεθέντων ἐγένοντο. Διευθυντὴς Δημ. Σχολείου ἔχει δίκαιον. Ἐπιμελημένη σας καὶ πλήρης ἐνδιαφέροντος ὑπὲρ τοῦ περιοδικοῦ «Τὸ Χαροῦμενο Σπίτι» ἐργασία πολὺ μᾶς συγκινεῖ, διὸ καὶ σὰς συγχαίρομεν θερμῶς.— **Αἶδες. Κωνστ. Κωνσταντίνου**, Κρητῶν-Κρήτης: Ἐπιστολὴ σας 15-1-954 ἐλήφθη· ἀριθμὸς ἀποστελλομένων φύλλων περιοδ. «Τὰ Χαροῦμενα Παιδιά» ἠδέξθη ἀπὸ 10 εἰς 40. Συγχαίροντες εὐχαριστοῦμεν.— **Αἶδες. Χρῆστον Παπαβενετίου**, Μάτι-Κορινθίας: Ἐπιστολὴ σας καὶ συνδρομὴ περιοδικοῦ «Τὸ Χαροῦμενο Σπίτι» ἐλήφθησαν· διδοῦσθε ἐγένετο, καὶ σχετικὴ ἀπόδειξις σὰς ἀπεστάλη. Εὐχαριστοῦμεν.— **Αἶδες. Γεώργιον Τσαντίλην**, Ἄνω Κορυθίων Κανουσίας: Συνδρομὴ σας ἐλήφθη. Ἀπόδειξις σὰς ἐστάλη. Εὐχαριστοῦντες ἀντενχόμεθα τὰ αὐτά.— **Αἶδες. Νικόλαον Βρωῶνην**, Κοθρέα Κεφαλληνίας: Δύνασθε νὰ παραιτηθῆτε, τῇ ἐγκρίσει τοῦ Σ. Μητροπολίτου σας. Δικαιοῦσθε συντάξεως μὲν 467.000 δραχμῶν μνημιαίως, ἐφ' ἅπαξ δὲ βοηθήματος ἐκ 2.850.000 δραχμῶν περίπου.— **Αἶδες. Κων. Ἀλεξανδρῆν**, Βασιλιὰ Καρδίτσης: Ἐπιταγὴ σας ἐλήφθη καὶ ζητούμενος τόμος τοῦ «Ἐφημερίου» σὰς ἀπεστάλη.— **Αἶδες. Ἀριστομένην Κῦον**, Ἀσπρον Σκύδρας, Πέλλης: Ἐπιστολὴ σας 25-2-954 ἐλήφθη καὶ οἱ ἐν αὐτῇ ἀναφερόμενοι ἐνεργήσαν εἰς τὸ περιοδικὸν «Τὸ Χαροῦμενο Σπίτι». Συγχαίρομεν διὰ τὸ ἐνδιαφέρον σας καὶ τὴν πρόθυμον ἐξυπηρέτησιν τοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας.— **Αἶδες. Στέφανον Μητανίδην**, Κρατερὸν Φλωρίνης: Ἐπιστολὴ σας καὶ χρέματα ἐλήφθησαν καὶ σὰς ἀπεστάλη σχετικὴ ἐξόφλησις, εὐχαριστοῦμεν.— **Αἶδες. Κων/νον Παπακωνσταντίνου**, Βόνιτσας: Ἐπιστολὴ σας 5-3-954 ἐλήφθη καὶ ζητούμενα βιβλία σὰς ἀπεστάλησαν.— **Αἶδες. Χρῆστον Παπαχρήστου**, Νεοχώριον Λεονταρίου: Ἐπιστολὴ σας 4-6-954 ἐλήφθη μετὰ 5.000 δραχμῶν καὶ σὰς ἀπεστάλη ἡ σχετικὴ ἐξόφλησις· εὐχαριστοῦμεν.— **Αἶδες. Ἄθαν. Τσίκαλην**, Ἐπιστολὴ σας 6-3-954 ἐλήφθη καὶ ζητούμενα ἀπεστάλησαν.— **Πανοσιολ. Ἀνανίαν Σιαμιδίην Περιστεριώτην**, Κοχλικὸν Λαγκαδᾶ Θεσσαλονίκης: Ἐπιστολὴ σας καὶ χρέματα ἐλήφθησαν. Ζητούμενα βιβλία ἀποστέλλονται κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν σας. Διὰ τὴν «Φωνὴν Κυρίου» δὲν ἐγγράφονται ὡς συνδρομηταὶ ἄτομα· δύνασθε νὰ ἐγγράψητε ὅμως τὸν ἱερὸν Ναὸν σας δι' ὄρισμένον ἀριθμὸν ἀντιτύπων, ἵνα σὰς ἀποστέλλονται τακτικῶς. Ὁ Ναὸς ἐπιβαρύνεται μὲ 40 δραχμὰς δι' ἕκαστον φύλλον, μὲ τὰ ταχυδρομικὰ ἔξοδα ἐπὶ πλεόν.— **Πανοσιολ. Ἀμβρόσιον Τσατσάνην**, Ἀταλάντην: Ἐπιστολὴ σας 2-3-954 ἐλήφθη καὶ σὰς ἀπεστάλησαν τιμολογία καὶ ζητούμενα βιβλία, πλὴν δύο, ἐξαντληθέντων.— **Αἶδες. Πέτρον Τσολάκην**, ἐφημέριον Στουπαιῶν Εὐβοίας: Ἐπιστολὴ σας ἐλήφθη· ζητούμενα βιβλία ἐστάλησαν· κρατοῦμεν εἰς τὴν διάθεσιν σας 10.000 δραχμὰς.— **Πανοσιολ. Χρῆστον Μοίρας Κρήτης**: Ἐπιστολὴ σας 22-2-954 ἐλήφθη. Ὁμοίως ἐπιταγὴ 60.000 δραχμῶν. Ἀπεστάλησαν ἐξοφλήσεις διὰ τὰ προηγουμένως ἀποσταλέντα βιβλία καὶ ἤδη σὰς ἀποστέλλονται καὶ τὰ λοιπά.— **Αἶδες. Ἰωάννην Ἀυγουστίνου**, Ἀράχωβα-Λεβαδίας: Ἐπιστολὴ σας 23-3-54 ἐλήφθη. Ἀναζητήσατε εἰς «Ἐφημερίου» 15-3-54 σελίδα 172 εἰδήσεις TAKE λύσιν ἀμφιβολιῶν σας.— **Αἶδες. Δημήτριον Παπακόσταν**, Μηλιαῶν Ἄρτης: Ἐπιστολὴ σας καὶ χρέματα ἐλήφθησαν καὶ σὰς ἐστάλη ἐξόφλησις. Ἡ «Φωνὴ Κυρίου» δὲν ἀποστέλλεται εἰς ἄτομα. Δύνασθε νὰ ἐγγράψητε ὅμως τὸν ἱερὸν Ναὸν σας δι' ὄρισμένον ἀριθμὸν

φύλλον εβδομαδιαίως καὶ νὰ λαμβάνητε τακτικῶς. Ὁ Ναὸς ἐπιβαρύνεται δι' ἕκαστον φύλλον μὲ 40 δραχμὰς μὲ τὰ ταχυδρομικὰ ἐπὶ πλεόν. Κρατοῦμεν εἰς διάθεσιν σας 5.000 δραχμὰς.— **Αἶδες.** Δημήτριον Μόσχον, Νέα Γιαννινοῦ Λαμίας: Ἐπιστολὴ σας 22 Μαρτίου ἐλήφθη καὶ ζητούμενοι τόμοι «Ἐφημερίων» σὰς ἀπεστάλησαν. Ἀντίτιμον ἐμβάσατε διὰ ταχυδρ. ἐπιταγῆς.— **Αἶδες.** Δημ. Νικήταν, Χρυσοβίτσα - Ἀστακοῦ Ἀχαρνανίας: Τιμοκατάλογός μας σὰς ἀπεστάλη.— **Αἶδες.** Γεράσ. Παπαγεωργίου, Λακκόματα - Χαλανδριτῆς Πατρῶν: Ἐπιστολὴ σας 14-3-54 ἐλήφθη μετὰ 40.000 δρχ. καὶ σὰς ἀπεστάλησαν τὰ ζητούμενα βιβλία. Κρατοῦμεν εἰς τὴν διάθεσίν σας 3.500 δρχ. Προηγουμένως ἀποσταλεῖσαι 80.000 δρχ. ἐλήφθησαν καὶ σὰς ἀπεστάλη ἐξόφλησις.— **Πανοσιολ. Κύριλλον Ἀλοίμονον, Μπασιόν Ἄνδρου:** Ἐπιστολὴ σας 21-3-54 ἐλήφθη μετὰ 30 000 δραχμῶν καὶ σὰς ἐστάλη ἐξόφλησις δι' ἑν καὶ ἡμίον ἔτος συνδρομῆς σας «Χαροῦμενο Σπῆτι». Καθυστηροῦμενα περιοδικὰ σὰς ἐστάλησαν. Ἀντίτιμον «Τυπικοῦ» εἶναι, πανοδέτου 60.000, δεσματοδέτου 90.000 δρχ. Ἐμβάσατε χημάτα, ἵνα σὰς τὸ ἀποστείλωμεν προμηθευόμενοι τοῦτο παρὰ τρίτων. Γράψατε ποίαν σειρὰν εἰκότων ν' ἀποστείλωμεν.— **Αἶδες.** Γεώργιον Γεωργιάδην, Ἀδλωνάριον Καρυστίας: Ἐπιστολὴ σας 10-3-54 ἐλήφθη. Σὰς ἐστάλη εἰδοποιήσις, ἵνα καταβάλητε καθυστηρημένας ὀφειλάς σας πρὸς τὸ TAKE 2.946.715 δραχμὰς, μετ' ὃ θὰ σὰς ἀπονεμηθῇ σύνταξις ἀπὸ 1-2-54 ἐκ δραχμῶν 453.000 μηνιαίως, ἐφ' ἅπαξ δὲ δραχ. 2.840.000.— **Πανος. Πολύκαρπον Καζανᾶν,** Κάτω Παναγιὰ Ἡλείας: Ἐπιστολὴ σας 30-1-54 ἐλήφθη μετὰ 60.000 δραχμῶν καὶ σὰς ἐστάλησαν ἐξοφλήσις. Εὐχαριστοῦμεν. Ὑπόθεσις σας ἐντάξωσι εἰς ἡσφαλισμένους TAKE ἔκκροσμεὶ εἰς τὸ Συμβούλιον.— **Αἶδες.** Ἄθαν. Τοπουζλήν, Αἴγειρον Δοξάτου Ἀράμας: Ἀρρονολόγητος ἐπιστολὴ σας ἐλήφθη καὶ ζητούμενη ἀλλαγὴ διευθύνσεως ἐγένετο. Προγενεστέρα ἐπιστολὴ σας μὲ ἀπορίας ὡς πρὸς ἀπόφασιν Ὑπουργοῦ Προνοίας δὲν ἀνευρίσκειται παρ' ἡμῶν, παρακαλοῦμεν ἐπανέλθετε.— **Αἶδες.** Χρυσάνθον Καμπεζᾶν, Ἐρσεσὸν Μυτιλήτης: Ἐπιστολὴ σας 12-3-54 ἐλήφθη. Πολὺ μᾶς συνεκίνησε πρὸς ἐπιχόμενόν της καὶ πολὺ σὰς εὐχαριστοῦμεν δι' αὐτὸ. Τοῦτο μᾶς ἐνισχύει εἰς τὰς καταβαλλομένας προσπάθειάς μας. Ζήτημα ἀποστολῆς φύλλον «Ἐκκλησία» ἐτακτοποιήθη.— **Αἶδες.** Γεράσιμον Καπάτον, Καρὰ Ἐνωσις Κεφαλληνίας: Ἐπιστολὴ σας 16-3-54 ἐλήφθη καὶ διαχειριστικῶς ἐτακτοποιήθητε. Εὐχαριστοῦμεν.— **Αἶδες.** Νικόλ. Οἰκονομόπουλον, Βοτανίαν Μεσσηνίας: Ἐπιστολὴ σας 4-3-54 ἐλήφθη καὶ ὑπόθεσις σας ἐγγραφῆς εἰς «Ἐκκλησίαν» ἐτακτοποιήθη.— **Αἶδες.** Γεώργιον Νικολαΐδην, Κλεισὸ Ὀρεστιάδος: Ἐπιστολὴ σας 27-3-54 ἐλήφθη. Γράψατε ἂν «Ἐκκλησία» ἐλαμβάνετε εἰς ἄλλην ἐνορίαν καὶ ποίαν καὶ πότε μετετέθητε ἐκεῖθεν ἢ ἂν οὐδέποτε ἀπὸ τῆς χειροτονίας σας τὴν ἐλάβετε, ἵνα σὰς τακτοποιήσωμεν.— **Αἶδες.** Πέτρον Αὐγουστίδην, Νέα Μουδανιά Χαλκιδικῆς: Ἐπιστολὴ σας καὶ ταχ. ἐπιταγὴ 200.000 δρχ. ἐλήφθησαν καὶ σὰς ἐστάλησαν ἐξοφλήσις. Θερωμὸς σας εὐχαριστοῦμεν.— **Αἶδες.** Ἰωάννην Λευθεριώτην, Πέλεκια Κερκύρας: Ἐπιστολὴ σας 15-3-54 ἐλήφθη καὶ ἐγένετο ἡ ἐγγραφὴ τοῦ ἐνορίτου σας Γεωργίου Μονοπόλῃ εἰς τὸ περιοδικόν μας «Χαροῦμενο Σπῆτι». Ἐνδιαφέρων σας μᾶς συγκινεὶ καὶ πολὺ σὰς εὐχαριστοῦμεν.

Δι' ὃ, τι ἀφορᾷ εἰς τὸν «Ἐφημερίων» ἀπευθυντέον :

Πρὸς τὸν Αἶδεσιμ. Πρωτοπρεσβύτερον κ. Ἐμμ. Γ. Μυτιληναῖον
Ἀποστολικὴν Διακονίαν, Ἰασηίου 1, Ἀθήνας (τηλέφ. 72.112).

Ὑπεύθυνος Τυπογραφείου: Τιμολ. Ρούτσης, Ἰω. Ἀποστόλου 4.